

**ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ**

**ÇALGI EĞİTİMİ
TAR
DERS KİTABI**

9

YAZARLAR

Berna Kamuran DEMİRKOL

Şenay ASLANHAN

DEVLET KİTAPLARI

BİRİNCİ BASKI

....., 2019

Her hakkı saklıdır ve Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metni ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz

EDİTÖR

Kazım GÜRKAN

DİL UZMANI

Dr. Şenol KORKMAZ

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI

M. Hilmi AKBULUT

ÖLÇME DEĞERLENDİRME UZMANI

Maruf BEÇENE

REHBERLİK VE GELİŞİM UZMANI

Musa KARABEYESER

GÖRSEL TASARIM UZMANI

Aziz ACAR

GRAFİK TASARIM UZMANI

Aziz ACAR

ISBN 978-975-11-4448-5

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

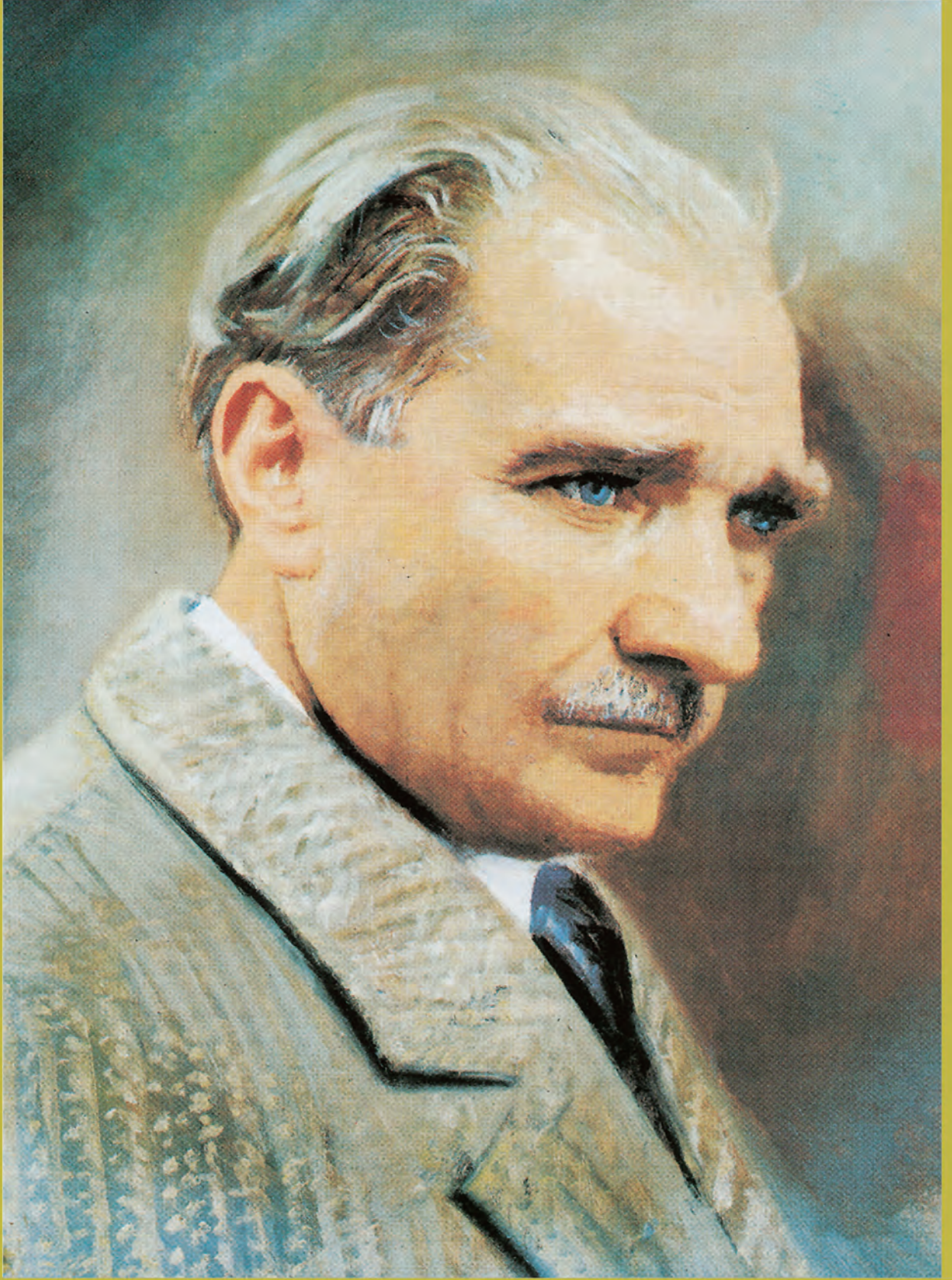
Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İSTİKLÂL MARŞI(*)

Söz: Mehmet Âkif ERSOY
Müzik: Osman Zeki ÜNGÖR

Moderato

(*) (,)

1- Kork ma sön mez bu şa fak lar da yü zen__ al san
2- Çat ma kur ban o la yım çeh re ni ey naz lı hi

(,)(*) (,)(*)

cak Sön me den yur du mun üs tün de tü ten en son o cak O
lâl Kah ra man ır kı ma bir gül Ne bu şid det bu ce lâl Sa

(,)(*) (,)(*)

be nim__ mil le ti min yıl dı zı dır par la ya cak O be
na ol__ maz dö kü len kan la rı mız son ra he lâl Hak kı

(*) (,)

nim dir o be nim mil le ti min dir an cak
dır Hak k'a ta pan mil le ti min is tik lâl

(*) İstiklâl Marşı'nın birinci sözlerini söylerken virgül (,), ikinci sözlerini söylerken ise yıldız (*) işaretlerinin bulunduğu yerlerde nefes alınız.

KİTAPIMIZI TANIYALIM

Ünite Kapak Sayfası

Ünitenin Adı

Ünite Konuları

Ünite Numarası

Etkinlik

Ünitenin Adı

Ünite Numarası

Konu Adı

Bilgi Notu

Sayfa Numarası

İÇİNDEKİLER

	1.TARIN TARİHİ GELİŞİMİ	11
	1.1.Tarın Tarihi	12
	1.2.Tarın Bölümleri	14
	1.3.Tarda Yapılan Akortlar	17
	1.4.Tarın Bakımı ve Korunması	19
	1.5.İnsan Yapısına Uygun Tar Seçimi	19
	2.TARIN TUTULUŞU	21
	2.1.Tarda Duruş	22
	2.2.Tar Tutuş	23
	3.TAR ÇALMADA SAĞ ve SOL EL TEKNİKLERİ	26
	3.1.Sol/Sağ Elin Tar Sapındaki Konumu ve Durumu	27
	3.2.Sol/Sağ Elin Tar Sapındaki Duruşu	28
	3.3.Sol/Sağ Elin Tel Üzerindeki Konumu ve Durumu	30
	3.4.Tar Çalmada Sol ve Sağ Elin Koordinasyonu	31
	4.MIZRABIN TELLER ÜZERİNDEKİ KULLANIMI	33
	4.1.Mızrabın Teldeki Konumu	34
	4.2.Mızrabı Tele Vuruş	36
	4.3.Belirli Sürelerle Mızrap Vuruşları	38
	5. TARDA DÖRTLÜK NOTALARIN MIZRAP VURUŞU	40
	5.1 Tarda Yukarıdan Aşağıya Mızrap Vuruşu	41
	5.2. Dörtlük Notaların Mızrap Vuruşu	42
	6. DO ve RE SESLERİNİN TARDAKİ YERİ	48
	6.1.Do Sesinin Tardaki Yeri	49
	6.2.Re Sesinin Tardaki Yeri	50
	6.3. Perdelere Basış ve Sol/Sağ El 1.Parmağın Kullanımı	50
	7. TARDA SEKİZLİK NOTALARIN MIZRAP VURUŞU	52
	7.1 Tarda Aşağı Yukarı Mızrap Vuruşu	53
	7.2. Sekizlik Notaların Mızrap Vuruşu	53
	8.Mİ SESİNİN TARDAKİ YERİ	56
	8.1. Mi Sesinin Tardaki Yeri	57
	8.2. Sol/Sağ El 2. Parmağın Kullanımı	57
	9.FA SESİNİN TARDAKİ YERİ	60
	9.1. Fa Sesinin Tardaki Yeri	61
	9.2. Sol/Sağ El Üçüncü Parmağın Kullanımı	61

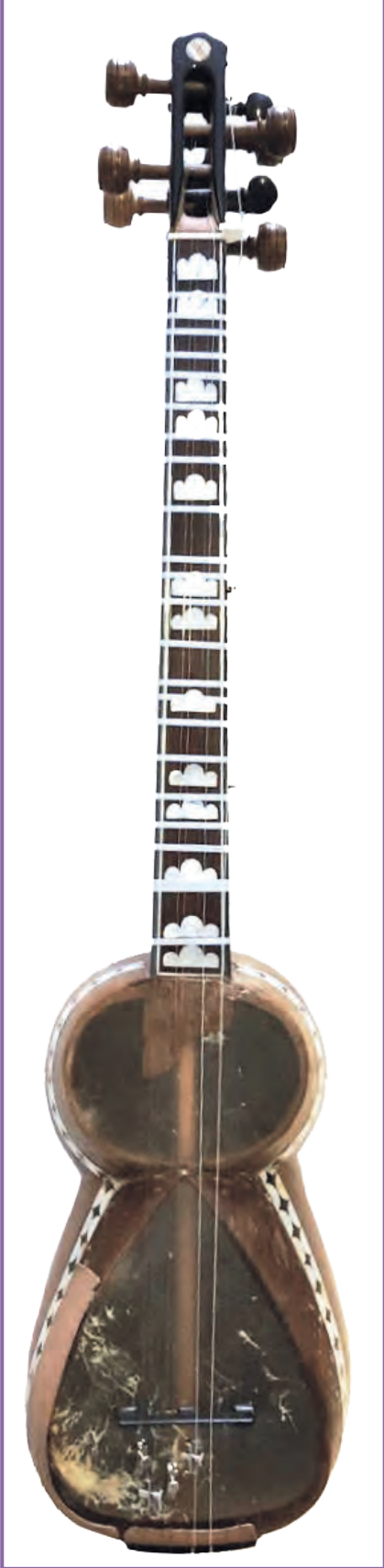
10. SOL SESİNİN TARDAKİ YERİ	64
10.1. Sol Sesinin Tardaki Yeri	65
11. LA SESİNİN TARDAKİ YERİ	69
11.1. La Sesinin Tardaki Yeri	70
12. Sİ SESİNİN TARDAKİ YERİ	74
12.1. Si Sesinin Tardaki Yeri	75
13. OKTAV DO SESİNİN TARDAKİ YERİ	80
13.1. Oktav Do Sesinin Tardaki Yeri	81
14. OKTAV RE SESİNİN TARDAKİ YERİ	84
14.1. Oktav Re Sesinin Tardaki Yeri	85
15. OKTAV Mİ SESİNİN TARDAKİ YERİ	88
15.1. Oktav Mi Sesinin Tardaki Yeri	89
16. OKTAV FA SESİNİN TARDAKİ YERİ	92
16.1. Oktav Fa Sesinin Tardaki Yeri	93
17. ONALTILIK NOTA DEĞERLERİ VE MIZRAP VURUŞLARI	96
17.1 Dört Onaltılık Tartım	97
17.2 Bir Sekizlik İki Onaltılıktan Oluşan Tartımlar	100
17.3 Noktalı Sekizlik Tartımlar	101
17.4 Dörtlük Süre İçerisinde Oluşan Senkoplu Tartım	103

TARIN TARİHİ GELİŞİMİ

- 1.1. Tarın Tarihi
- 1.2. Tarın Bölümleri
- 1.3. Tarda Yapılan Akortlar
- 1.4. Tarın Bakımı ve Korunması
- 1.5. İnsanın Yapısına Uygun Tar Seçilmesi

1. ÜNİTE

TARIN TARİHİ GELİŞİMİ

TARIN TARİHİ GELİŞİMİ

1.1. Tarın Tarihi

- Telli çalgılar ailesinden tar ile ilgili araştırma yapınız.
- Tar ile icra edilmiş eserlerden örnekler dinleyerek tarın sizde bıraktığı etkiyi arkadaşlarınızla paylaşınız.

DERSE
HAZIRLIK

Tar, telli ve mızraplı (tezeneli) bir çalgıdır. Tarın kelime anlamı sim/tel demektir. Tarda ses, tellerin titreşmesiyle meydana geldiği için bu müzik aleti ses kaynağının adını almıştır.

Tar ile ilgili Türkçeye çevrilmiş tek kitap olan Azerbaycan Tarı adlı kitabın yazarı olan Vagif Abdülgasimov tar çalgısının kökeni konusunda çok çeşitli görüşler ileri sürüldüğünü ve bu çalgı ile ilgili elde edilen en eski yazılı kaynakların 10.yy'a ait olması sebebiyle tar çalgısının tarihinin 10.yy'dan başladığının kabul edildiğini belirtmektedir. Değerli Müzikolog Mahmut Ragıp Gazimihal ise çalgılar üzerine yaptığı araştırmalarda telli çalgıların binlerce yıllık bir geçmişi olduğunu ve çeşitli medeniyetler tarafından kullanılan telli çalgıların zaman içerisinde birbirlerinden mi türediği konusunun cevaplandırılmayacak kadar karmaşık olduğunu ifade etmiştir.

Tar başta Azerbaycan ve İran olmak üzere çeşitli Orta Asya ve Kafkas ülkelerinde, Türkiye'de özellikle Kars, Iğdır ve civarında icra edilen bir halk çalgısıdır. Ülkemizde çalınan tar, çalgının yapısı ve icra şekli bakımından Azerbaycan tarı ile aynıdır.

Müzikte saz ve çalgı kelimeleri terim olarak aynı anlama gelmekte olup müziğin icrası için kullanılan tüm aletlerin genel adıdır.

Tar çalan kişiye tarzen denir.

Mirze Sadık Esedoğlu
(Sadıkcan)

Tar geniş bir coğrafyada istifade edilen çalgılardan biri olmasına rağmen tüm Türkiye' de tanınması, müzik çevrelerinde icra edilmesi, planlı olarak eğitiminin verilmesi ve yaygın olarak kullanılması 1960'lı yıllardan sonra Prof. Dr. Şenel Önaldr' nın kişisel girişimi ve çabaları ile olmuştur. Tar eğitimi 1976 yılından itibaren üniversitelere bağlı konservatuvarlar başta olmak üzere çeşitli kurumlarda başlamış ve günümüze kadar gelişerek devam etmiştir. Çoğunlukla Türk halk müziği icralarında kullanılan bir çalgı olan tar günümüzde TRT ve Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı korolarda, çeşitli topluluklarda, farklı müzik türlerinin icralarında önemli bir yere sahiptir.

Azerbaycan müziğinin en önemli şahsiyetlerinden Tarzen Mirze Sadık Esedoğlu (Sadıkcan), tarın yapısında köklü değişiklikler yapmıştır. Öncelikle tarın çanaklarında değişiklik yapmış ve diz üzerinde çalınan tarın göğüs üzerinde (sinede) çalınmasını ve sesini güçlendirmeyi hedeflemiştir. Esedoğlu, gövdenin ağırlığı nedeniyle göğüste çalınamayan tarın çanaklarını eskiye oranla derin kazıyıp incelterek onun ağırlığını azaltmış, deri gerilen kısmın çapını genişleterek, oval hâle getirerek tarın akustiğini güçlendirmiş ve Azerbaycan tarına bugünkü şeklini vermiştir.

1. ETKİNLİK

Azerbaycan ve İran'da çalınan tarın birbirlerine olan benzer ve farklı yönlerini araştırınız. Edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. ETKİNLİK

Azerbaycan' daki ve ülkemizdeki tar sanatçılarının konser kayıtlarını sınıfa getirip izleyiniz. İki ülke sanatçılarının tarı icra şekillerini karşılaştırınız.

3. ETKİNLİK

Tarın tarih içerisinde geçirdiği aşamalar hakkında kitabınızdan ve farklı kaynaklardan bilgi edininiz. Edindiğiniz bilgilerden hareketle bilişim teknolojilerini de kullanarak tarın tarih içerisinde geçirdiği aşamaları sunum, kısa film veya pano olarak hazırlayınız.

1.2. Tarın Bölümleri

Tar esas olarak üç bölümden oluşur (Görsel 1.1):

1. Gövde (Büyük ve küçük çanak)
2. Kol (Perdelerin bağlandığı bölüm)
3. Kelle (Burguların yer aldığı bölüm)

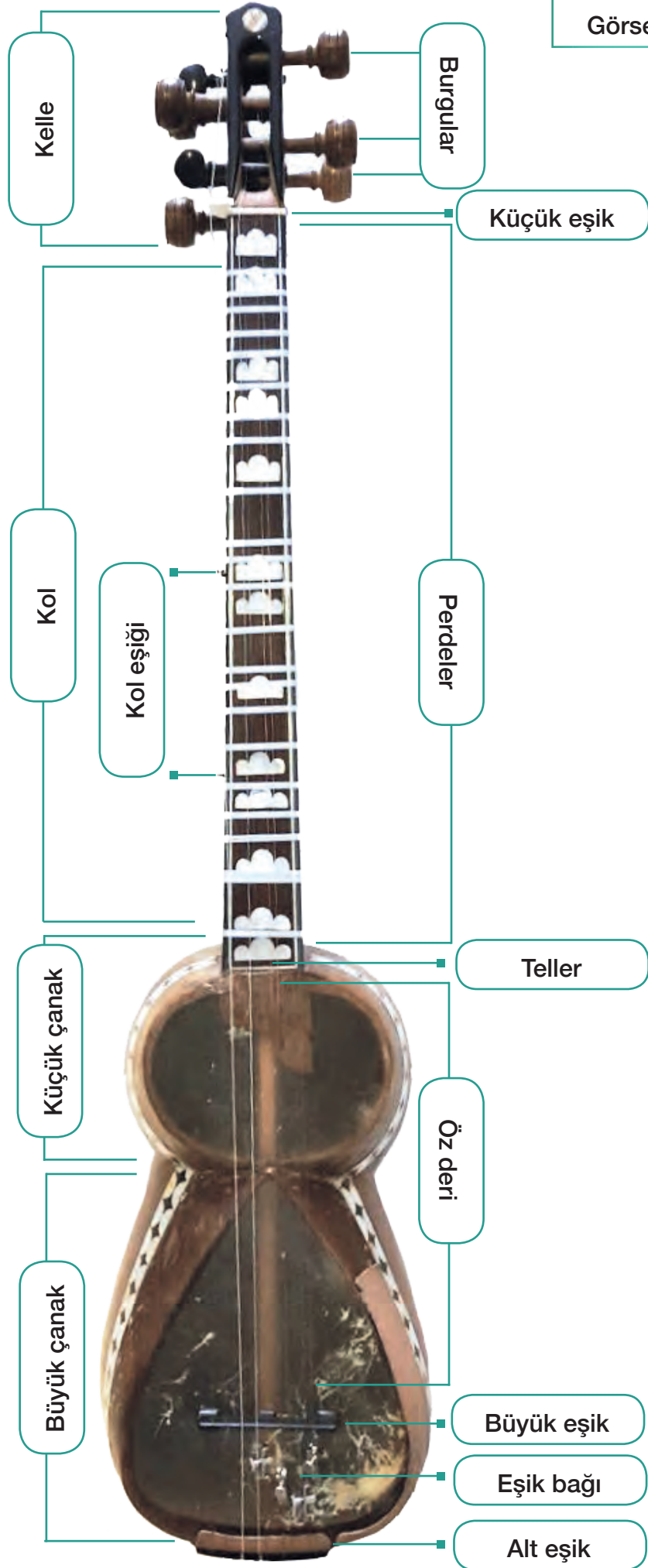
Gövde: En ideal gövde genellikle dut ağacından yapılır. Üst taraftan bakıldığında 8 rakamına benzer boğumlu bir gövdesi vardır. Bu iki boğumlu gövde büyük çanak ve küçük çanaktan oluşur. Bu gövdenin genel uzunluğu büyük çanak ve küçük çanak dahil toplam 300-323 mm, eni 170- 197 mm, derinliği ise 143- 165 mm'dir. Çanakların açık olan üst kısmına, büyük baş hayvanların (manda haricinde) yürek zarı gerilir. Mirze Sadık Esedoğlu çanakların içerisine (küçük çanaktan çıkan çıkıntı doğrultusunda) küçük çanak ile büyük çanak arasında destek maksadıyla "can direği" denilen sert bir ağaç ilave etmiştir. Bu ağaç destek görevi yaparak tellerin gerilimini azaltır aynı zamanda sesin titreşim ve dalgalanmasını sağlar.

Kol: Sağlam ve dayanıklı bir dokuya sahip olan ceviz ağacından yapılır. Kolun uzunluğu çanak ölçüsü ile bağlantılıdır. Örneğin, çanağın iç taraftan uzunluğu 270 mm ise kolun uzunluğu 470 mm olur. Çanak 280-290 mm ise kol da 480-490 mm kadar olur. Kolun üst tarafında zeng tellerinin geçebileceği derinlikte yatay bir oyuk bulunur. Misina kullanılarak 22 adet perde bağlanır. Üst tarafta ayrıca zeng tellerinin geçtiği kol eşikleri bulunur.

Kelle: Burguların yer aldığı kutuya benzeyen bölüm kelle diye adlandırılır ve kalınlığı 30 mm olan ceviz ağacından yapılır. Altısı büyük (yuvarlak başlı) ve üçü küçük (düz başlı) toplam dokuz burğu vardır. Burgular için genellikle ceviz, erik gibi ağaçlar kullanılır.

Ayrıca tarda toplam beş adet eşik (herek) bulunur. Büyük çanak üzerinde bulunan büyük eşik (ayak eşik, yüz eşiği, köprü), gövdenin alt kısmında yer alan alt eşik (çanak eşiği, simgir), kellenin kol ile birleştiği yerde bulunan küçük eşik (baş eşik) ve kolun yukarı kenarının orta kısmına 10. ve 16. perdelerle yerleştirilmiş olan 2 adet kol eşiği bulunmaktadır. Eşikler için boynuz, kemik, ebonit ve benzeri malzemeler; alt eşik için tercihe göre metal, kol eşikleri içinse kemik, bakır ve pirinç gibi malzemeler kullanılır.

Görsel 1.1.

Tarın bölümlerinin adlarını söyleyerek kendi çalgınızda gösteriniz.

1. ETKİNLİK

Tarın 11 metal teli vardır. Bu teller renklerine göre en altta çift beyaz tel (ağ sim), ortada çift sarı (sarı sim) , üstte de bir beyaz ve bir kırmızı (kök sim) olarak adlandırılır. Bu üç grup tel kolun ön yüzü boyunca uzanır ve bu tellere parmakla basılabilir. Bunların üst tarafında ise bir adet kalın bam kök/ton teli ve en üstte iki çift zeng telleri adı verilen beyaz teller bulunur. Bu teller kolun üst kısmında kalan eşiklerin üzerinden geçtiği için parmakla basılmaksızın sadece mızrapla dokunarak ses elde edilen tellerdir. Burada 9 adet burgu bulunmasına rağmen tel sayısının 11 olmasının sebebi ise ince zeng tellerinin bir burguya çift olarak sarılmasındandır.

Tarın tel ve parmak numaralarının işaretleri aynı sayılarla ifade edilmektedir. Notaların hangi telde olduğu sayının yanında bulunan imla işaretlerinden anlaşılmaktadır.

Ağ sim 1
Sarı sim (1)
Kök sim 1.

Görselde bulunan tarın tellerinin isimlerini boşluklara yazınız.

2. ETKİNLİK

Görsel 1.2.

Bam kök sim ve zeng tellerine neden sadece mızrap vurulur? Çalgınızda göstererek açıklayınız.

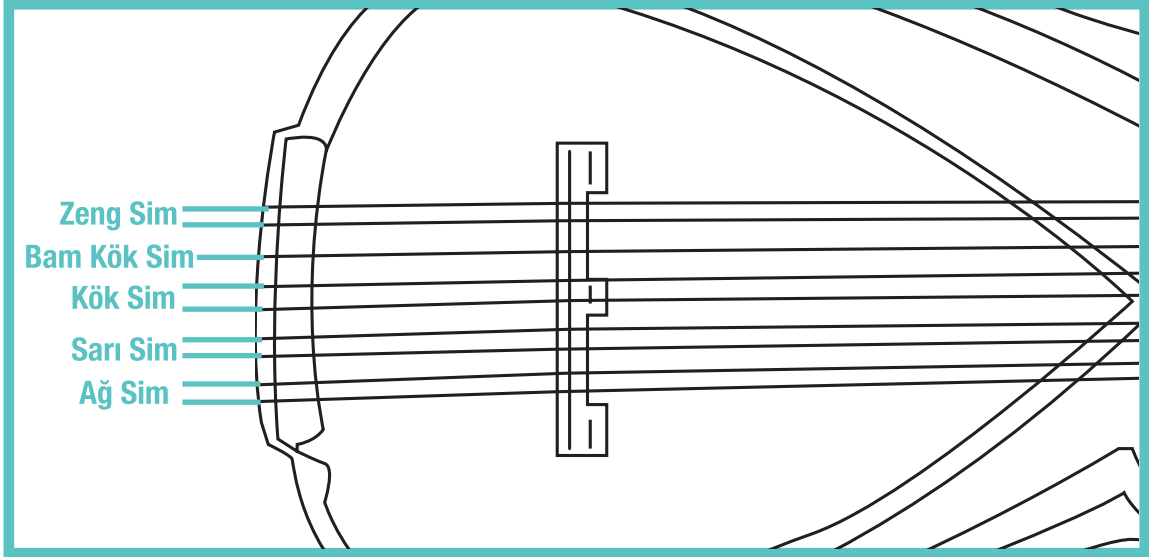
?

Tarın mızrabı kemik, boğa boynuzu veya ebonit gibi çeşitli malzemelerden yapılır. Uzunluğu 25-28 mm, eni 5-7 mm, kalınlığı 2mm olan diş şeklindeki mızrabın tele dokunan ucu ensiz ve düzdür. Parmaklar arasında kalan kısmın kayması için küçük çizikler atılır.

1.3. Tarda Yapılan Akortlar

Tarın akordu tellerin diziliş sırasına göre aşağıdan yukarı doğru yapılır. Akort şeması görsel 1.2' deki gibidir.

Ağ Sim (Alt tel)	Do
Sarı Sim (Orta tel)	Sol
Kök Sim (Üst tel)	Do (Alt tel grubuna göre 1 oktav kalın)
Bam Kök Sim	Sol (Orta tel grubuna göre 1 oktav kalın)
1.Zeng Sim	Sol (Orta tel grubuna göre 1 oktav ince)
2. Zeng Sim	Do (Alt tel grubuna göre 1 oktav ince)

Tarın akort edildiği sesleri ve hangi telin hangi sese karşılık geldiğini belirtiniz.

Azerbaycan'daki tar eğitiminde çalgının ses sahasını en iyi ifade eden mezzosoprano anahtarı olarak da adlandırılan ikinci çizgideki do anahtarı kullanılmaktadır. Türkiye'deki Türk halk müziğine ait bütün eserlerin notasyonunda ise ikinci çizgideki sol anahtarı kullanılır. Bundan dolayı öğrenci hem Azeri bestecilere ait orijinal eserlerden ve bu konuda yazılmış eğitim materyallerinden yararlanmak hem de Türk Halk Müziği repertuarındaki eserleri icra edebilmek için her iki anahtarı da okuyup çalma beceresine sahip olmalıdır.

Do Anahtarında Tarın Akordu

Ağ Sim Sarı Sim Kök Sim Bam Kök Sim I.Zeng Sim II. Zeng Sim

Musical notation for the Do key Tar instrument chord. The staff is in bass clef. The notes are: Do (Ağ Sim), Sol (Sarı Sim), Do (Kök Sim), Sol (Bam Kök Sim), Sol (I.Zeng Sim), and Do (II. Zeng Sim). The notes are represented by circles with stems, and the strings are indicated by diamond symbols on the staff.

Sol Anahtarında Tarın Akordu

Ağ Sim Sarı Sim Kök Sim Bam Kök Sim I.Zeng Sim II. Zeng Sim

Musical notation for the Sol key Tar instrument chord. The staff is in treble clef. The notes are: Do (Ağ Sim), Sol (Sarı Sim), Do (Kök Sim), Sol (Bam Kök Sim), Sol (I.Zeng Sim), and Do (II. Zeng Sim). The notes are represented by circles with stems, and the strings are indicated by diamond symbols on the staff.

Tarın Diyapozona Göre Ses Genişliği

Musical notation showing the sound range of the Tar instrument. The staff is in bass clef. The notes are: Bam Kök Sim, Kök Sim, Sarı Sim, Ağ Sim, I.Zeng Sim, and II. Zeng Sim. The notes are represented by circles with stems, and the strings are indicated by diamond symbols on the staff.

1.4. Tarın Bakımı ve Korunması

Tarın bulunduğu ortam kuru ve nemsiz olmalı; çok soğuk, sıcak, nemli ya da doğrudan güneş ışığına maruz bırakılmamalıdır. Hava koşullarına bağlı olarak çanakların ön yüzünde bulunan yürek zarının genişleme ve gerilmelerinden dolayı ses frekansı değişmektedir. Bu yüzden akort yapılmadan önce mutlaka çalınacağı ortamda bir süre hava ile teması sağlanmalıdır. Ayrıca kullanılmadığı ve taşınması gereken durumlarda çalgının hem zarının hem de ağaç olan gövdesinin düşme çarpma vb. darbelere karşı zarar görmemesi ve uzun süre etkili kullanımı için tar mutlaka tar kutusunda muhafaza edilmelidir.

1.5. İnsanın Yapısına Uygun Tar Seçimi

Çalgı seçimi sadece öğrencinin isteğine bırakılmamalıdır. Öncelikle çalgıyı çalabilmenin gerektirdiği fiziksel özellikler ile öğrencinin çalgıya uygun fiziksel özelliklere sahip olup olmadığı öğretmen tarafından belirlenmeli ve öğrenci bu özellikler doğrultusunda doğru çalgıya yönlendirilmelidir.

Diğer bir önemli konu ise öğrencinin fiziksel yapısına uygun tar seçimidir. Tar çalgısı küçükten büyüğe kız tarı, orta tar ve büyük tar olmak üzere üç boyutta bulunmaktadır. Minyon yapıdaki bir öğrencinin büyük yapıdaki bir tarı seçmesi hem taşımada sıkıntı yaratırken hem sol elin hareketinde hem de sağ omuzda ciddi sağlık problemleri oluşturabilir. Bunun tam tersi olarak da iri yapılı bir öğrencinin küçük yapıdaki bir tar ile eğitime başlaması sol el parmak baskıları, sol el hareketleri ve tutuş bakımından ciddi problem yaratabilir.

Sizce insan yapısına uygun çalgı seçimi öğrenme hızını ve çalma becerisini etkiler mi? Tartışınız.

DEĞERLENDİRME

- 1** Tar hangi çalgı grubuna dahildir ? Açıklayınız.
- 2** Aşağıdakilerden hangisi tarın ana bölümlerinden biridir?
  - a)Gövde
  - b)Burgu
  - c)Tel
  - d)Eşik
  - e)Tezene
- 3** Tarın akordu diyapozona göre hangi seslerden oluşur? Yazınız.
- 4** Aşağıdaki ifadeleri doğru (D) yanlış (Y) olarak cevaplayınız.
  - Tar 11 telli bir çalgıdır. (.....)
  - Tarda 9 adet burgu bulunur . (.....)
  - Tarın çanaklarının ön yüzeyi deri ile kaplıdır. (.....)
  - Tar diz üzerinde çalınan bir çalgıdır. (.....)
- 5** Çalgı seçiminin beden sağlığı açısından önemi nedir?

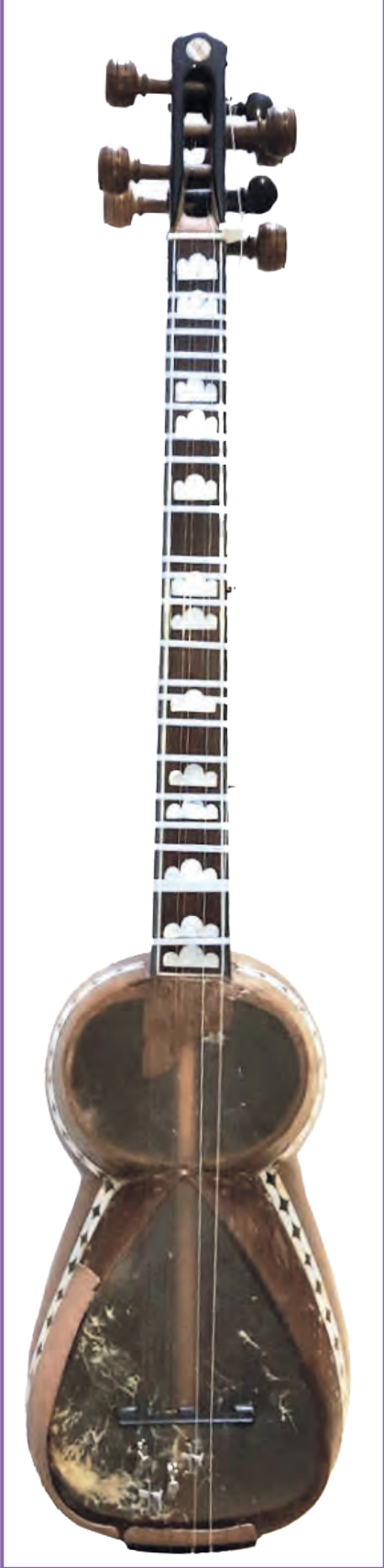

TARIN TUTULUŞU

2.1. Tarda Duruş

2.2. Tar Tutuş

2. ÜNİTE

TARIN TUTULUŞU

- Azerbaycan ve Türkiye'deki tar sanatçılarını araştırınız. Konser vb. görüntülü kayıtları izleyiniz. İki ülke sanatçılarının icralarındaki benzerlik ve farklılıkları belirtiniz.
- Tarzenlerin oturuş, çalgıyı tutuş ve alıő pozisyonlarını gözlemleyiniz. Gözlemlerinizi sonucunda edindiğiniz bilgi ve izlenimlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

DERSE
HAZIRLIK

Çalgı eğitiminde öğrenme aőamalarının kolay, anlaşılır ve düzenli ilerleyebilmesi ve çalgının benimsenebilmesi için doğru oturma pozisyonu, genel duruş ve çalgıyı doğru tutuş çok önemlidir.

2.1. Tarda Duruş

Öncelikle çalgının doğru alınabilmesi için uygun oturuş pozisyonu sağlanmalıdır. Sandalyede sırt ve omuzlar dik olacak şekilde oturulmalı, ayaklar omuz hizasında açık ve sağ ayak hafif önde olmalıdır.

Tarın gövdesi göğüs hizasına kadar kaldırılıp, sağ kol gövdenin altından geçirilip tutuş desteklenmeli, sap kısmı ise sol elin baş ve işaret parmakları arasında yukarı doğru hafif bir eğimle tutulmalıdır (Görsel 2.1).

Görsel 2.1.

Aşağıdaki fotoğraflardan hangisi doğru oturuşa örnektir? Nedenleriyle açıklayınız.

Doğru oturuş

Yanlış oturuş

2.2. Tar Tutuş

Tarda doğru tutuş kişinin çalgıya olan hâkîmiyetini, öğrenme becerisini ve icra tekniğini etkileyeceğinden oldukça önemlidir.

Başlangıç aşamasında öğrencinin ayna karşısında kendini görerek çalışması çalgının doğru pozisyonda tutuşunun belirlenmesi açısından önemlidir.

Tar, gövdesi göğse yaslanarak çalınan bir çalgı olduğundan diğer çalgılara göre tutuş açısından farklılık göstermektedir(Görsel 2.2.-Görsel 2.3). Öğrencinin cinsiyetine ve fiziki yapısına uygun tar seçimi çalgının tutuş kolaylığını da önemli ölçüde etkilemektedir.

Yanlış tutuş ile başlayan ve bunu başlangıç aşamasında düzeltemeyen öğrenci, hem eğitiminin ilerleyen yıllarında ve ileri icra tekniği gerektiren durumlarda zorluk yaşayacak hem de mesleki başarı anlamında ivme kaybedecektir.

Çalgının yanlış duruş, tutuş tekniğiyle çalınması zaman içerisinde el, bilek, boyun ve kollarda meslek hastalığı olarak da tabir edilen sağlık problemleri yaşanmasına sebep olacaktır.

Aşağıdaki tutuş pozisyonlarından hangisi doğru tutuşa örnektir?

ETKİNLİK

2. ETKİNLİK

İzlediğiniz konser kayıtlarından tarzenlerin duruş, oturuş ve çalgıyı tutuş pozisyonlarını gözlemleyiniz. Gözlemlediğiniz pozisyonları kendi çalgınızla ayna karşısında uygulayınız.

3. ETKİNLİK

Tarın doğru pozisyonda tutuluşunda sol ve sağ elin nasıl konumlandırılacağını çalgınızla gösteriniz.

DEĞERLENDİRME

1

Tarda duruş ve tutuş pozisyonu nasıl olmalıdır? Açıklayarak yazınız.

2

Sizce ayna karşısında çalışmanın faydaları nelerdir? Yazınız.

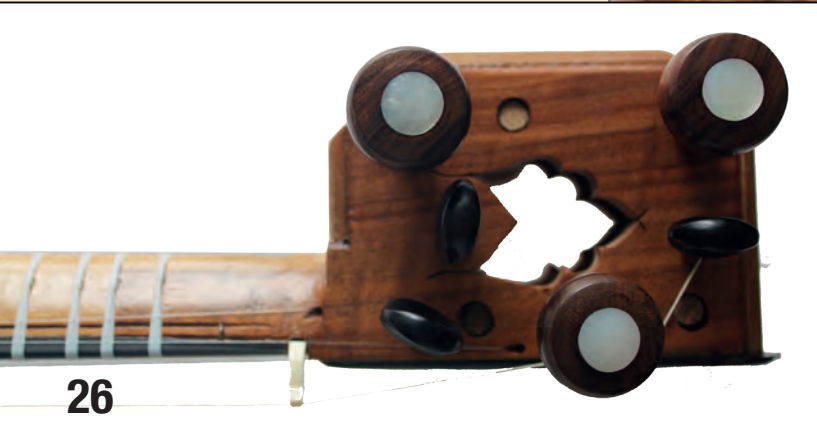
3

Çalgının doğru duruş, oturuş ve tutuş kurallarına göre çalışılmasının beden sağlığı açısından önemi nedir?

TAR ÇALMADA SAĞ VE SOL EL TEKNİKLERİ

- 3.1. Sol/Sağ Elin Tar Sapındaki Konumu ve Durumu
- 3.2. Sol/Sağ Elin Tar Sapındaki Duruşu
- 3.3. Sol/Sağ Elin Tel Üzerindeki Konumu ve Durumu
- 3.4. Tar Çalmada Sol ve Sağ Elin Koordinasyonu

3. ÜNİTE

TAR ÇALMADA SAĞ VE SOL EL TEKNİKLERİ

DERSE
HAZIRLIK

Üst sınıflardaki tar çalan öğrencilerin çalışmalarını izleyiniz. Çalgının özelliklerini de göz önünde bulundurarak öğrencilerin tar çalarken sol ve sağ el aldığı pozisyonu, bilek ve parmakların çalgıdaki konumunu ve her iki elin koordinasyonunu ve koordinasyonun nasıl sağlandığını gözlemleyiniz. Gözlemlerinizi edindiğiniz sonuçları sınıfta paylaşınız.

3.1. Sol/Sağ Elin Tar Sapındaki Konumu ve Durumu

Kolumuzun doğal halde salık olarak duruşu sırasındaki el ve parmakların duruşu ile çalgının sapı üzerine yerleştirdiğimiz andaki duruşu doğal duruşu ile aynıdır. Tarın sap kısmı sol el baş ve işaret parmakları arasında el rahat hareket edebilecek şekilde ve çok sıkı olmadan tutulmalıdır. Bu tutuş sırasında sol elin avuç içi tarın teknesini görecektir pozisyonda olmalıdır. Parmaklar sapın ön yüzüne perdelere bakacak şekilde doğal kıvrıklığında tutulmalıdır (Görsel 3.1).

Görsel 3.1.

Tar çalmada sol el tarın sapında doğru konuma yerleştirilmeli ve parmakların saptaki duruşuna dikkat edilmelidir. Başparmak sadece tarın sapını kavrayacak esneklikte olmalı; sapın üzerindeki tellere, kök ve zeng tellerinin geçtiği köprülere temas etmemelidir.

ETKİNLİK

Sol elin tar üzerindeki konumunu öğretmeniniz gözetiminde gösteriniz.

Sol eli ve parmakları tarın sapındaki konumuna getirip yerleştirme çalışmasını ayna karşısında çalışınız.

2. ETKİNLİK

Tarı doğru bir şekilde ve vücudunuza en uygun pozisyonda tutarak sap (kol) kısmını avuç içi ve parmaklarınız arasına yerleştirme çalışması yapınız. Bu uygulamada baş parmağınızın ve bileğinizin pozisyonuna dikkat ediniz.

3. ETKİNLİK

3.2. Sol/Sağ Elin Tar Sapındaki Duruşu

Sol el tarın sapındaki konumuna doğru bir şekilde yerleştirildikten sonra avuç içi tarın sapını görecektir şekilde olmalı (Görsel 3.2), parmak uçları da perdeleri görecektir şekilde doğal kıvrıklığında tutulmalıdır (Görsel 3.3).

Sap üzerinde bulunan perdelere parmak uçları ile dik olarak basılmalıdır.

Görsel 3.2.

Görsel 3.3.

ETKİNLİK

Aşağıdaki fotoğraflardan sol elin tarın sapındaki doğru ve yanlış duruşuna örnek olan fotoğrafları belirtiniz. Sol elin tar sapındaki durumunu doğru duruş pozisyonu açısından karşılaştırınız.

1

2

Doğru duruş

Yanlış duruş

UYGULAMA

Tarı doğru tutuş ve sol el parmaklarının sap üzerindeki duruş çalışmalarını yapınız.

2. ETKİNLİK

Sol el ve parmakların sap üzerindeki duruşunu ayna karşısında sıkça tekrarlayınız.

3.3. Sol/Sağ Elin Tel Üzerindeki Konumu ve Durumu

Tarın tutuluşunda sağ kolun görevi ve pozisyonu kavrandıktan sonra sağ elin konumu ve durumu korunarak mızrabın doğru ve uygun bir pozisyonunda tutulması sağlanmalıdır.

Mızrap sağ elin başparmağının 1.boğumu ile işaret parmağının 2. boğumu arasında kalacak şekilde geniş kısımdan tutulmalıdır. Mızrabın dışta kalan uç kısmı dış büyüklüğünde olacak şekilde bırakılmalıdır. Sağ el büyük çanağın bitimine yakın bölgeye, mızrap ise tellerin üzerine dik açıyla gelecek şekilde konumlandırılmalıdır. Mızrap çok sert ya da çok yumuşak tutulmamalıdır.

Mızrabın doğru tutuluşu açısından aşağıdaki görselleri dikkatli bir şekilde inceleyiniz.

Görsel 3.4.

Görsel 3.5.

Görsel 3.6.

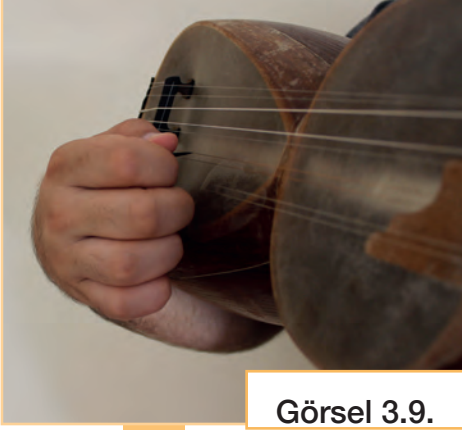
Görsel 3.7.

Görsel 3.8.

Görsel 3.9.

Görsel 3.9.

Görsel 3.10.

Görsel 3.11.

UYGULAMA

Sağ elin taradaki konumunu ve duruşunu dikkate alarak mızrabı tellere doğru pozisyonda yerleştiriniz (Görsel 3.9-Görsel 3.10-Görsel 3.11).

UYGULAMA

Mızrap elinizdeyken bileğinizin tellere olan konumunu ve duruşunu öğretmeniniz gözetiminde belirleyiniz.

ETKİNLİK

Belirlediğiniz pozisyondaki sağ elin tel üzerindeki konumunu ve duruşunu ayna karşısında tekrar ederek çalışınız.

3.4. Tar Çalmada Sol ve Sağ Elin Koordinasyonu

Sağ ve sol elin koordineli bir şekilde çalıştırılması öğrencinin öğrenme sürecini hızlandıracaktır. Sağ elin teller üzerindeki mızrap vuruşları ile sol el parmaklarının perdelere baskısı çalınan nota değer ve süreleriyle uyumlu olmalıdır. Her iki elimizin de aynı oranda çalgıya hakim olabilmesi için bütün öğrenme aşamalarında koordinasyonu geliştirici alıştırmalar yapılmalıdır.

DEĞERLENDİRME

1 Tar çalmada sol elin tar sapındaki konumu ve duruşu aşağıdaki görsellerden hangisinde doğru verilmiştir?

2 Sağ elde mızrabın tel üzerindeki konumu ve duruşu aşağıdaki görsellerden hangisinde doğru verilmiştir?

3 Sağ ve sol elimizin tar çalarken konumu ve görevleri nelerdir?

4 Tar çalarken sağ ve sol elin koordinasyonunun önemini açıklayınız.

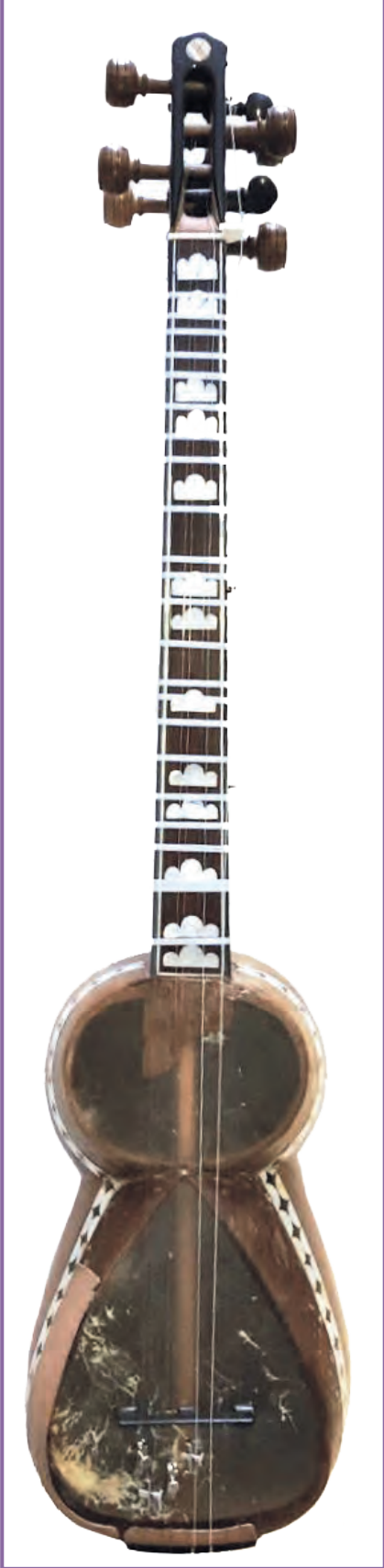
MIZRABIN TELLER ÜZERİNDEKİ KULLANIMI

4.1. Mızrabın Teldeki Konumu

4.2. Mızrabı Tele Vuruş

4.3. Belirli Sürelerle Mızrap Vuruşları

4. ÜNİTE

MIZRABIN TELLER ÜZERİNDEKİ KULLANIMI

Öğretmeninizin ve üst sınıftaki öğrencilerin tar çalarken mızrap tutuşunu ve bilek hareketlerini gözlemleyiniz.

DERSE
HAZIRLIK

4.1. Mızrabın Teldeki Konumu

Tarda mızrabın doğru tutulması, çalgıdan doğru ve temiz ses çıkarılması ve tara özgü mızrap tekniklerinin doğru uygulanabilmesi açısından büyük önem taşır.

Mızrap, parmaklarımız arasına yerleştirilerek tel üzerine yukarıdan aşağıya doğru vuracak şekilde konumlandırılmalıdır (Görsel 4.1). Sağ el bileği içe dönük, telleri görecekl şekilde tutulmalıdır. Bu pozisyonda tarın gövde ağırlığı kol üzerinde olacağından mızrap tellerin üzerinde bilekten hareket ettirilmelidir (Görsel 4.2).

Görsel 4.1.

Görsel 4.2.

Tar çalmada vücudun genel duruşunu kontrol edebilmek, bileğin hareketini ve mızrabın tel üzerindeki aşağı ve yukarı dengeli vuruşunu iyi kavrayabilmek için öğretmeniniz gözetiminde ayna karşısında çalışınız.

UYGULAMA

Tarın Notasyonunda Kullanılan İşaretleri

Mızrabın tellere vuruşuna geçmeden önce kitabımızda kullanılan ve tarın notasyonuna ait çeşitli işaretlerin ne anlama geldiği bilinmelidir.

Π..... üst mızrap vuruşu

V..... alt mızrap vuruşu

0 .....ağ sim işareti 1- 2- 3- 4 (ağ simde parmak numaraları)

(0) .....sarı sim işareti (1)- (2)- (3)- (4) (sarı simde parmak numaraları)

0. ....kök sim işareti 1.- 2.- 3.- 4. (kök simde parmak numaraları)

0, ...bam kök sim işareti

⊙ .....zenk simlerin işareti

⊙ .....bam kök sim işareti (kalın sol)

B.Ç. ....büyük çanak

K.Ç. ....küçük çanak

≡ .....tremolo: Bir ölçüde ardışık olarak tekrarlanan sesler.

tr .....tril: Kelime anlamı titreme, titreştirme olan tril müzikte, birbirine tam veya yarım ses aralı bulunan iki bitişik notanın sıra ile ve süratle tekrarıdır.

W .....mordent: Bir sonraki ya da bir önceki notayla tek kez yapılan bir tür tril.

~ .....glissando (gliss): Parmağı bütün perdeler üzerinde kaydırarak yapılan hareketin işaretidir.

8va .....oktav: Sekiz seslik nota aralığıdır.

Bir önceki sayfadaki tabloda verilen işaretlerden uygun olanlarını çalgınız üzerinde gösteriniz.

UYGULAMA

Bir önceki sayfadaki tabloda verilen işaretleri defterinize çizin. Arkadaşınızla karşılıklı olarak işaretleri sorarak anlamlarını söyleyiniz.

ETKİNLİK

4.2. Mızrabı Tele Vuruş

Mızrap tel üzerinde aşağı ve yukarı yönlerde eşit frekansta ses çıkaracak şekilde dengeli hareket ettirilmelidir.

Mızrap, tel üzerinde aşağı ve yukarı hareket ettirilirken ayna karşısında çalışmalıdır. Böylece teller arasındaki mesafe hem daha iyi kavranmış olur hem de bileğin yanlış kullanımı ve çalgının tutuş bozukluğunun da önüne geçilmiş olur (Görsel 4.3.-Görsel 4.4.).

Hangi tel grubunda çalışılıyorsa mızrap sadece o tel grubuna vurulmalıdır. Mızrabın diğer tel gruplarına değmemesine dikkat edilmelidir.

Görsel 4.3.

Görsel 4.4.

Mızrabı boş teller üzerinde aşağı yukarı ve vuruşlar birbirine eşit olacak şekilde hareket ettiriniz.

UYGULAMA

ETKİNLİK

Boş tellerde yapılan mızrap çalışmasını bilek istenilen verime ulaşana ve tellerden eşit frekansta ses elde edinceye kadar çalışınız.

Bu çalışmaya tartımsız olarak yavaştan başlayıp hızlandırarak devam ediniz.

UYGULAMA

Aşağıda boş tellerde yazılmış olan notaları süre değerleri ve mızrap vuruşlarını dikkate alarak çalgınızda uygulayınız.

1

AĞ SİM

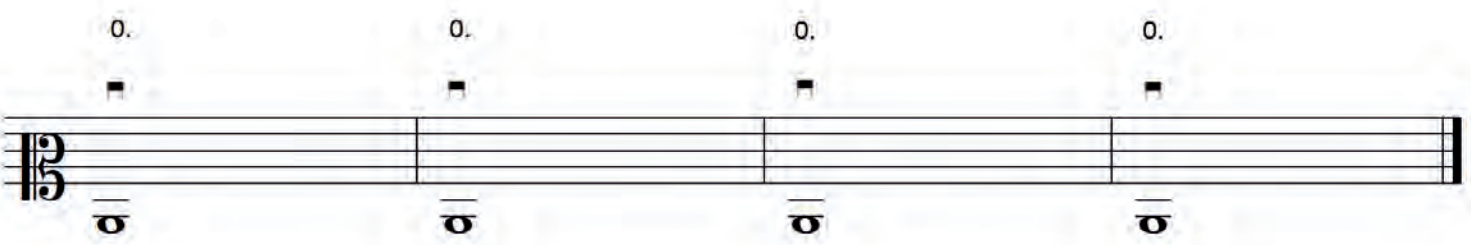
2

SARI SİM

3

KÖK SİM

4.3. Belirli Sürelerle Mızrap Vuruşları

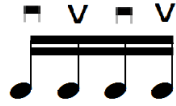
Dörtlük mızrap vuruşu:

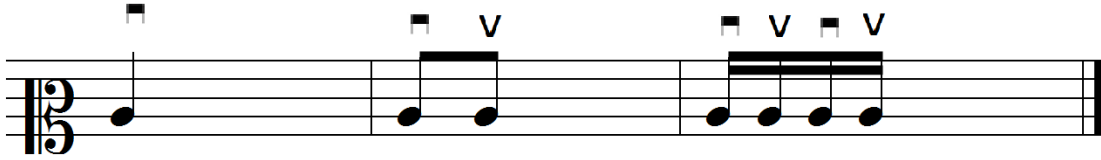
Sekizlik mızrap vuruşu:

Onaltılık mızrap vuruşu:

Mızrap vuruşları icra edilen eserin ritmik yapısı ve çalınan pozisyondaki notaların tel ve perdelerdeki konumuna bağlı olarak hem üst mızrap hem de alt mızrap olarak iki farklı şekilde de kullanılabilir. Çalınacak olan etüt ya da eserlere başlamadan önce nota değerlerine hangi mızrap vuruşunun yapılması gerektiğini öğretmeninizle birlikte belirleyiniz.

- 1 Mızrap vuruşu nasıl olmalıdır? Açıklayınız.
- 2 Boş tellerde mızrap çalışması yaparken nelere dikkat etmeliyiz? Açıklayınız.
- 3 Nota değerlerine göre mızrap vuruşları nasıl olmalıdır? Nota tartımları üzerinde yazarak gösteriniz.
- 4 Aşağıdaki kısaltma, işaret ve sembollerin karşılıklarını yazınız.

tr :

(0) :

B.Ç :

v :

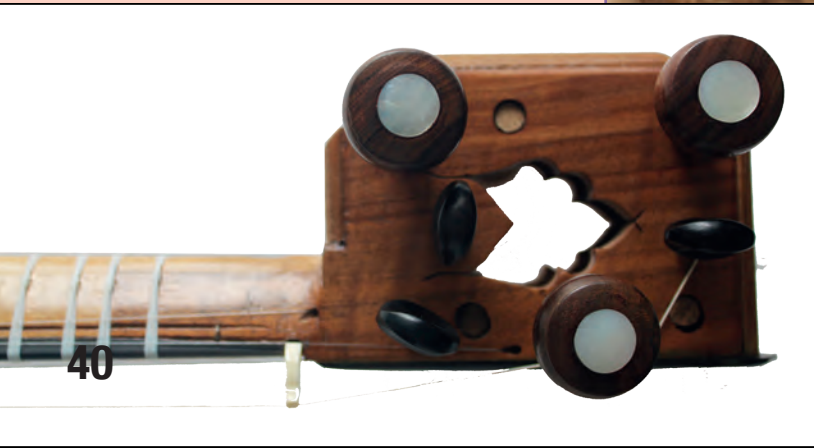
◇ :

TARDA DÖRTLÜK NOTALARIN MIZRAP VURUŞU

5.1 Tarda Yukarıdan Aşağıya Mızrap Vuruşu

5.2. Dörtlük Notaların Mızrap Vuruşu

5. ÜNİTE

TARDA DÖRTLÜK NOTALARIN MIZRAP VURUŞU

DERSE
HAZIRLIK

Boş tellerde yapmış olduğunuz çalışmaları tekrar ederek performans hazırlığı yapınız.

5.1 Tarda Yukarıdan Aşağıya Mızrap Vuruş

Mızrap vuruşları

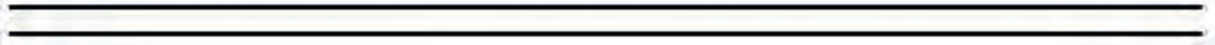
1

Kök Sim

Sarı Sim

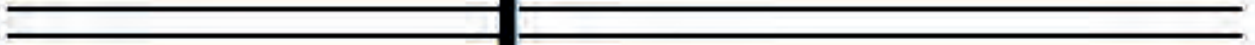
Ağ Sim

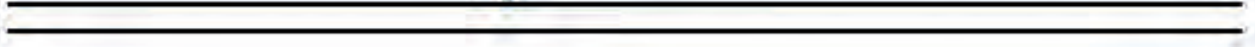
2

Kök Sim

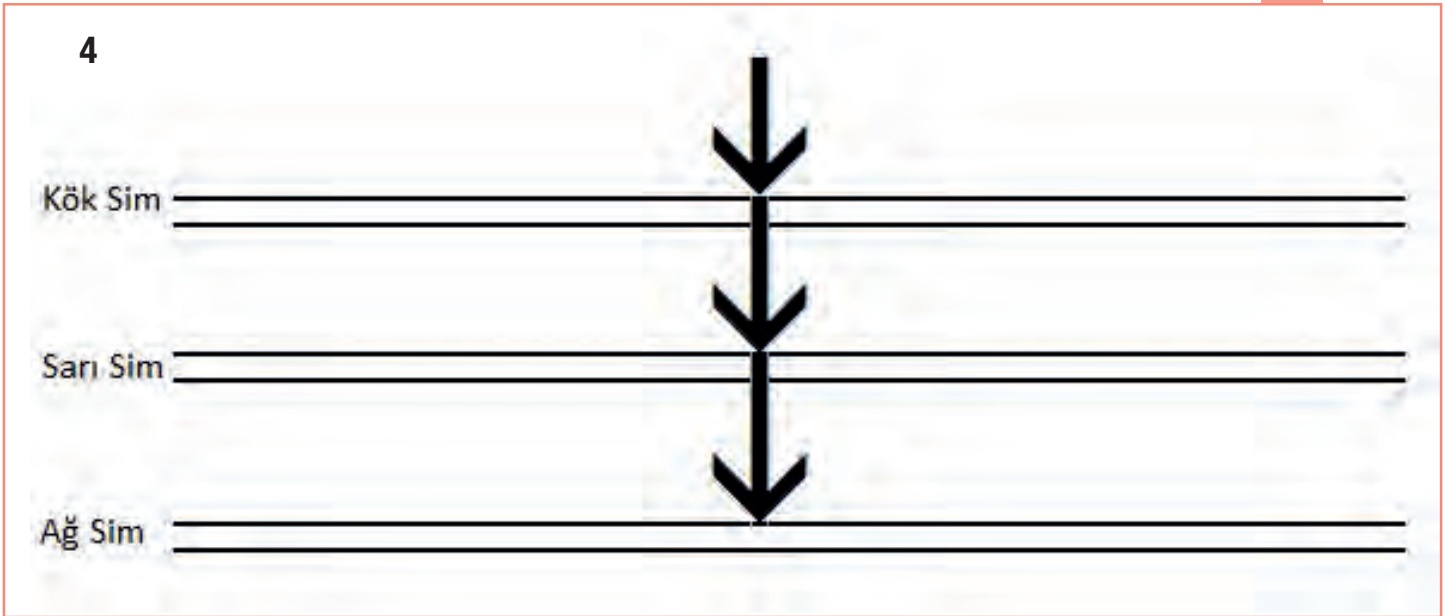
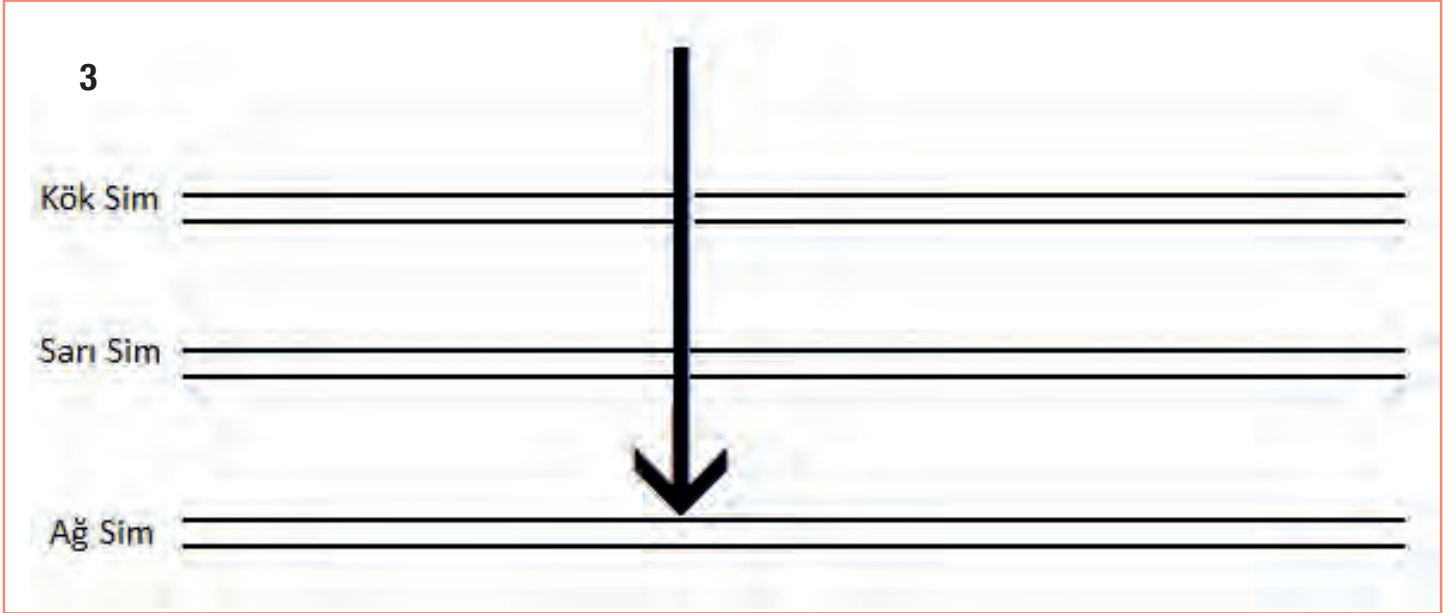
Sarı Sim

Ağ Sim

5.2. Dörtlük Notaların Mızrap Vuruşu

1

2/4

Bir önceki sayfada bulunan 1 nolu alıştırmada tar-tımları verilen dörtlük notaların mızrap vuruşlarını öğret-meniniz eşliğinde, boş teller üzerinde göstererek çalgınız-la uygulayınız.

Aşağıda boş tellerde dörtlük nota değerleriyle ya-zılmış olan alıştırmaları tel numaralarını ve mızrap vuruş-larını dikkate alarak çalınız. Çalışmayı sıklıkla tekrarlayı-nız.

1

0

(0)

2

Seid RÜSTEMOV

Moderato

0

3

Seid RÜSTEMOV

Allegro

Musical score for exercise 3, featuring two staves in 3/4 time. The first staff begins with a forte (*f*) dynamic and includes a piano (*p*) dynamic marking. The second staff concludes the exercise with a repeat sign.

4

Seid RUSTEMOV

Adagio

Musical score for exercise 4, featuring two staves in 3/4 time. The first staff begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The second staff concludes the exercise with a forte (*f*) dynamic and a repeat sign.

5

Seid RUSTEMOV

Adagio

Musical score for exercise 5, featuring two staves in 3/4 time. The first staff begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The second staff concludes the exercise with a forte (*f*) dynamic and a repeat sign.

6

Seid RÜSTEMOV

Adagio

p

7

0. (0) 0 0. (0) 0

0. (0) 0 0. (0) 0

8

0 0 0 0 (0) (0) (0) (0) 0. 0. 0. 0.

- 1** Boş tellerde mızrap çalışması yaparken nelere dikkat etmeliyiz? Açıklayınız.
- 2** Nota değerlerine göre mızrap vuruşları nasıl olmalıdır? Nota tartımları üzerinde yazarak gösteriniz.

DO VE RE SESLERİNİN TARDAKİ YERLERİ

6.1.Do Sesinin Tardaki Yeri

6.2.Re Sesinin Tardaki Yeri

6.3. Perdelere Basış Ve Sol/Sağ El 1.Parmağın Kullanımı

6. ÜNİTE

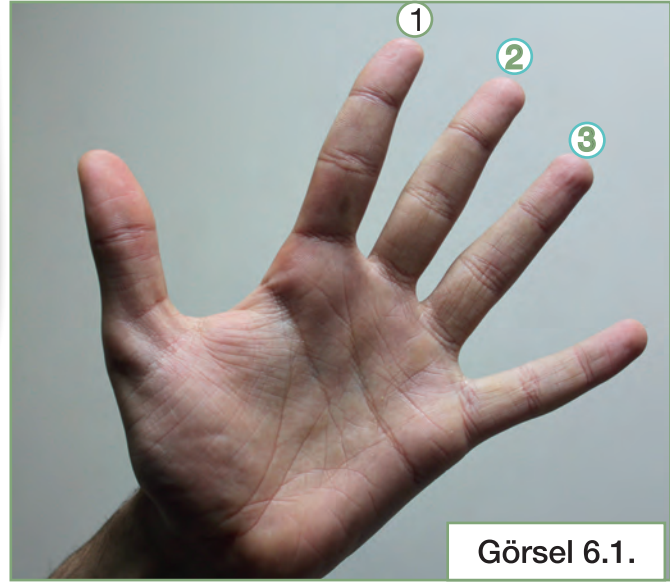
DO VE RE SESLERİNİN TARDAKİ YERLERİ

DERSE
HAZIRLIK

Daha önce boş teller üzerinde yaptığınız çalışmalarını tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmalarını tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

Tarın notasyonunda tel ve parmak numaraları, aynı numaralarla portenin üzerinde gösterilir (Görsel 6.1.). Hangi tel grubuna ait olduğu rakamın yanında bulunan işaretten anlaşılır. Bu sebeple tel ve parmak numaraları ayrı ayrı yazılmaz. 0 (sıfır) boş tel numarasıdır.

6.1.Do Sesinin Tardaki Yeri

Görsel 6.1.

Tarın perde sayıları 22, 23, 24 perde olarak farklılık göstermektedir. Bu sebeple kitapta notaların perde yerleri klavye üzerinde sabit perde numaralarıyla gösterilmeyecektir. Notaların tar klavyesindeki perde yerlerini öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz.

UYGULAMA

Do sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelerde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz.

ETKİNLİK

Aşağıda notaları bulunan alıştırmaları, tel numaralarını ve mızrap vuruşlarını dikkate alarak çalınız. Çalışmayı sıklıkla tekrarlayınız.

2

3

6.2. Re Sesinin Tardaki Yeri

Re sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelerde olduğunu öğretmenin eşliğinde belirleyiniz. 1.parmağınızı kullanarak re perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmenin gözetiminde çalışınız.

UYGULAMA

6.3. Perdelere Basış ve Sol/Sağ El 1.Parmağın Kullanımı

Aşağıda notaları bulunan alıştırmaları mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

ETKİNLİK

1

2

3

0 1 0 1

0 1 0 1

- 1 Tarda do-re seslerinin çalgınızda hangi perdelerde olduğunu tel grubunu belirterek yazınız.
- 2 Perdelerle yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? Çalgınız üzerinde göstererek açıklayınız.

TARDA SEKİZLİK NOTALARIN MIZRAP VURUŞU

7.1 Tarda Aşağı Yukarı Mızrap Vuruşu

7.2. Sekizlik Notaların Mızrap Vuruşu

7. ÜNİTE

TARDA SEKİZLİK NOTALARIN MIZRAP VURUŞU

DERSE
HAZIRLIK

Daha önce boş teller üzerinde yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

7.1 Tarda Aşağı Yukarı Mızrap Vuruşu

UYGULAMA

Yukarıda tartımları verilen sekizlik notaların mızrap vuruş tekniğini açıklayarak öğretmeniniz eşliğinde çalgınızla uygulayınız.

7.2. Sekizlik Notaların Mızrap Vuruşu

ETKİNLİK

Aşağıda boş tellerde sekizlik nota değerleriyle yazılmış olan alıştırma, tel numaralarını ve mızrap vuruşlarını dikkate alarak çalınız. Çalışmayı sıklıkla tekrarlayınız.

Aşağıda sekizlik nota değerleriyle yazılmış olan alıştırmaların, tel, parmak numaraları ve mızrap vuruşlarını dikkate alarak çalınız. Çalışmayı sıklıkla tekrarlayınız.

2. ETKİNLİK

1

Fuad EZİMLİ

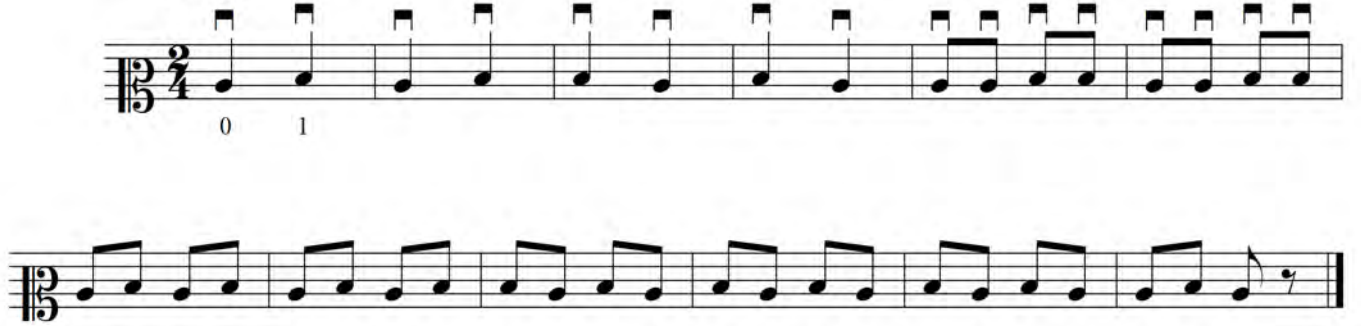
Andantino

2

Fuad EZİMLİ

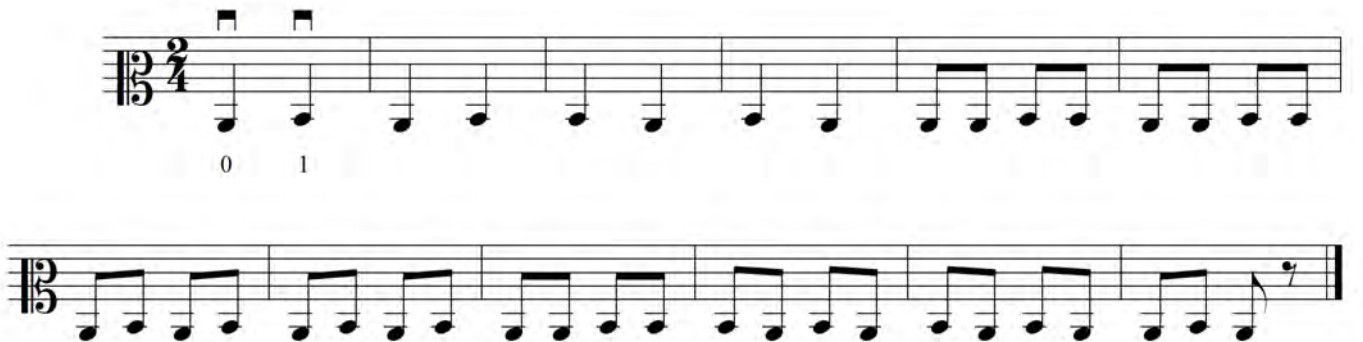
Largo

3

Fuad EZİMLİ

Andante

4

0. 1. 0. 1. (0)

0

1

Sekizlik notaların mızrap vuruşu nasıl olmalıdır? Açıklayınız.

Mİ SESİNİN TARDAKİ YERİ

8.1. Mi Sesinin Tardaki Yeri

8.2. Sol/Sağ El 2. Parmağın Kullanımı

8. ÜNİTE

Mİ SESİNİN TARDAKİ YERİ

DERSE
HAZIRLIK

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

8.1. Mi Sesinin Tardaki Yeri

UYGULAMA

Mi sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelerde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz. 2.parmağınızı kullanarak mi perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmeniniz gözetiminde çalışınız.

8.2. Sol/Sağ El 2. Parmağın Kullanımı

ETKİNLİK

Aşağıda notaları bulunan alıştırmaların mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

1

2

Fuad EZİMLİ

Largo

Musical score for exercise 2, marked **Largo** in 2/4 time. The score consists of two staves. The first staff contains the first six measures, with fingerings 2, 1, and 2 indicated below the notes. The second staff contains the remaining five measures, with a fingering of 1 indicated below the notes.

3

Fuad EZİMLİ

Larghetto

Musical score for exercise 3, marked **Larghetto** in 2/4 time. The score consists of two staves. The first staff contains the first six measures, with fingerings 0. and 2. indicated below the notes. The second staff contains the remaining five measures.

1 Tarda mi sesinin çalgınızda hangi perdelerde olduğunu tel grubunu belirterek yazınız.

2 Perdelerine yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? algınız üzerinde gstererek açıklayınız.

FA SESİNİN TARDAKİ YERİ

9.1.Fa sesinin Tardaki Yeri

9.2. Sol/Sağ El Üçüncü Parmağın Kullanımı

9. ÜNİTE

FA SESİNİN TARDAKİ YERİ

DERSE
HAZIRLIK

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

9.1.Fa sesinin Tardaki Yeri

UYGULAMA

Fa sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelerde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz. 3.parmağınızı kullanarak fa perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmeniniz gözetiminde çalışınız.

9.2. Sol/Sağ El Üçüncü Parmağın Kullanımı

ETKİNLİK

Aşağıda notaları bulunan alıştırmaları mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

1

Fuad EZİMLİ

Grave

2

Fuad EZİMLİ

Lento

0. 1. 2. 3.

3

0 1 2 3 (0) 0 2 2 1 0 (0) 0

0. 1. 2. 3. (0) (0) 0. 0. 2. 2. 1. 1. 0.

4

0. 1. 2. 3. (0) (0) 0 1 2 3 (0) (0)

Fine (0) 3. 2.

D.C. al Fine

1 Fa notasının perde yerlerini çalgınız üzerinde göstererek hangi teller üzerinde yer aldığını açıklayınız.

2 Perdelere yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? algınız üzerinde göstererek açıklayınız.

SOL SESİNİN TARDAKİ YERİ

10.1.Sol Sesinin Tardaki Yeri

10. ÜNİTE

SOL SESİNİN TARDAKİ YERİ

DERSE
HAZIRLIK

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

10.1.Sol Sesinin Tardaki Yeri

UYGULAMA

Sol sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelerde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz. Sol perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmeniniz gözetiminde çalışınız.

ETKİNLİK

Aşağıda notaları bulunan alıştırmaları mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalışınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

1

Fuad EZİMLİ

Pesante

The image shows two staves of musical notation in bass clef, 2/4 time. The first staff is labeled 'Pesante' and contains a sequence of notes: G2, A2, B2, C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4. Fingerings are indicated below the notes: (0) for G2, (3) for A2, (0) for B2, (1) for C3, (2) for D3, and (3) for E3. The second staff contains a sequence of notes: F3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. A fingering of (3) is indicated below the first note of the second staff.

2

(0) (1) (2) (3) 1 1 2 3

3

Seid RÜSTEMOV

(3) 1 2

4

Seid RÜSTEMOV

(1) (2) (3)

2. ETKİNLİK

Aşağıda notaları bulunan halk türküsünün ritmik yapısını inceleyerek mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını yazınız. Metronom eşliğinde çalışınız.

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO: 3183
İNCELEME TARİHİ: 08.07.1988

AKTARAN VE NOTAYA ALAN:
CAN ETİLİ - ŞENEL ÖNALDI

YÖRESİ: AZERBAYCAN

CÜK CÜK CÜCELERİM

§

CÜK CÜK CÜ CE LE RİM CÜK CÜK CÜK CÜK CÜ CE LE RİM

ME NİM KÜÇ ÇÜK CÜ CE LE RİM ME NİM GÖĞ CEK CÜ CE LE RİM AR ZUM BU DUR BO YA TA SIZ

A NA NI ZA TEZ CA TA SIZ

AY ME NİM CÜ CE LE RİM AY ME NİM CÜ CE LE RİM CÜK CÜK CÜ CE LE RİM

CÜK CÜK CÜK CÜK CÜ CE LE RİM ME NİM KÜÇ ÇÜK CÜ CE LE RİM ME NİM GÖĞ CEK CÜ CE LE RİM

GELİN SİZE EKMEK VERİM
ARPA VERİM,DARI VERİM

Bağlantı CÜK CÜK CÜCELERİM
MENİM KÜÇÜK CÜCELERİM
MENİM GÖĞÇELE CÜCELERİM

2
BAHÇALARDA EŞİNESİZ
GÖĞ ÇEMENDE DİNÇLERİZ
Bağlantı

3
ARZUM BUDUR BOY ATASIZ
ANANIZA TEZ ÇATASIZ
Bağlantı

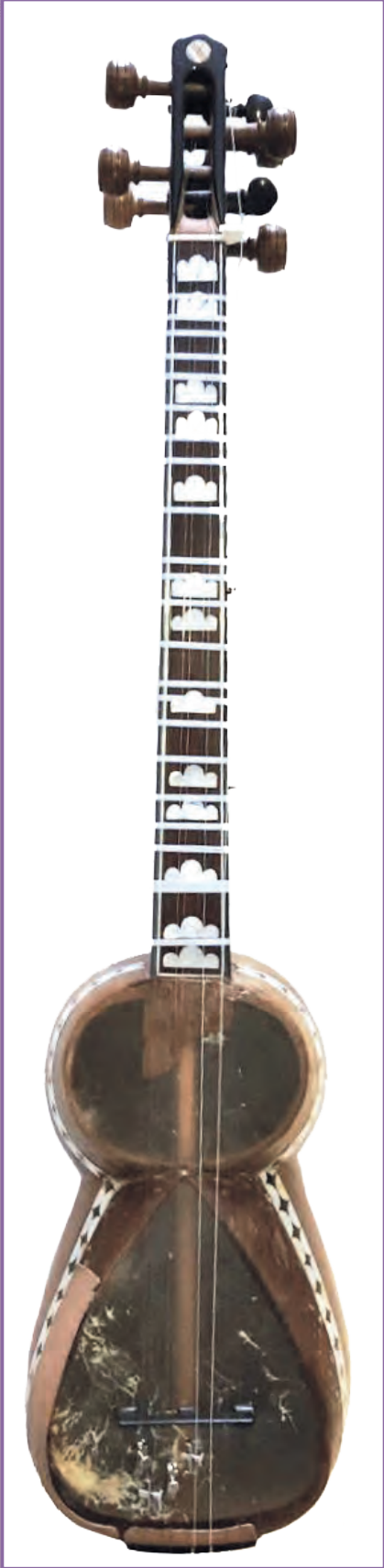
1 Sol notasının perde yerlerini çalgınız üzerinde göstererek hangi teller üzerinde yer aldığını açıklayınız.

2 Perdelere yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? Çalgınız üzerinde göstererek açıklayınız.

LA SESİNİN TARDAKİ YERİ

11.1. La Sesinin Tardaki Yeri

11. ÜNİTE

LA SESİNİN TARDAKİ YERİ

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

DERSE
HAZIRLIK

11.1. La Sesinin Tardaki Yeri

La sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelerde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz. La perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmeniniz gözetiminde çalışınız.

UYGULAMA

Aşağıda notaları bulunan alıştırmaları mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalışınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

ETKİNLİK

1

The image shows two staves of musical notation in 4/4 time. The first staff is in treble clef and contains a sequence of notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Above the first four notes are fingerings: (1), (2), (3), and 1. Above the next three notes are fingerings: 2, 1, and 2. Above the last note is the fingering 3. The second staff is in bass clef and contains a sequence of notes: G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3. Above the first four notes are mızrap vuruşları (V) above them. The last note is a whole note C3.

2

(1) (2) (3) 1 2 1 2 3 3 2 1 2 1 (3) (2) (1) (0) 3.

10 2. 1.

3

Seid RÜSTEMOV

Andante

(1)

(1)

(1)

(1)

-MAHUR-

RENGİ

Fuad EZİMLİ

Allegretto

The musical score is written in bass clef with a 2/4 time signature. It begins with a forte (*f*) dynamic marking. The first staff contains a triplet of eighth notes, followed by a series of eighth and sixteenth notes. Above the staff, there are markings for a triplet of eighth notes (3), two sixteenth-note triplets (0), and a sixteenth-note triplet (0). The second staff starts with a quarter note, followed by a half note, and then a series of eighth and sixteenth notes. The third staff continues with eighth and sixteenth notes, including a quarter note and a half note. The fourth staff concludes the piece with a series of eighth and sixteenth notes, ending with a double bar line and repeat dots.

- 1** La notasının perde yerlerini çalgınız üzerinde göstererek hangi teller üzerinde yer aldığını açıklayınız.
- 2** Perdelere yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? Çalgınız üzerinde göstererek açıklayınız.

Si Sesinin Tardaki Yeri

12.1. Si Sesinin Tardaki Yeri

12. ÜNİTE

Sİ SESİNİN TARDAKİ YERİ

DERSE
HAZIRLIK

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

12.1. Si Sesinin Tardaki Yeri

UYGULAMA

Si sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelerde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz. Si perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmeniniz gözetiminde çalışınız.

ETKİNLİK

Aşağıda notaları bulunan alıştırmaları mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalışınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

1

Seid RÜSTEMOV

(1) (2) (3) 1 2 3

7

13

19

25

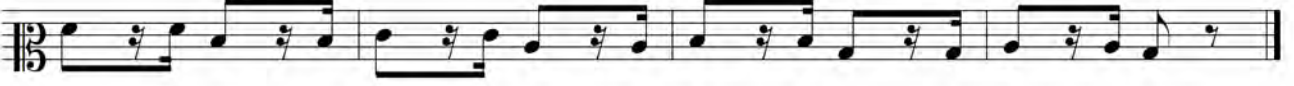
31

37

43

2

5

Yandaki sayfada notaları bulunan halk türküsünün ritmik yapısını inceleyerek mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını yazınız. Metronom eşliğinde çalışınız.

2. ETKİNLİK

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO: 3036

YÖRESİ:ERZURUM

SÜRESİ: ♩. ♩. = 60

HA BU DİYAR

DERLEYEN: TRT ANKARA RADYOSU

NOTAYA ALAN: İSMET AKYOL

HA BU DI YAR — HA BU DI YAR — HA BU DI HA BU DI HA BU DI YAR
HA BU DI YAR — HA BU DI YAR — HA BU DI HA BU DI HA BU DI YAR

E LE DI RO — GÜL E LE DIR — ŞİM Dİ Kİ Zİ — MAN BE LE DIR
GE CE — ÇIK — TI MA YA ZA — SA RİL — DIM — BİR BE YA ZA

AL MIS YA — Rİ YA Nİ NA — HE MO — PİR — HEM SOY LE TİR
E LE — BİR — YAR SEV Mİ SEM HE MO — KU — YA HEM YA ZA

HA BU DI YAR — HA BU DI YAR — HA BU DI HA BU DI HA BU DI YAR
HA BU DI YAR — HA BU DI YAR — HA BU DI HA BU DI HA BU DI YAR

BAĞLANTI } HA BU DİYAR HA BU DİYAR
HA BU Dİ HA BU Dİ HA BU DİYAR

(1)

ELEDİR OĞUL ELEDİR
ŞİMDİKİ ZAMAN BELEDİR
ALMIŞ YARI YANINA
HEM ÖPİR HEM SÖYLETİR

(BAĞLANTI)

(2)

GECE ÇIKTIM AYAZA
SARILDIM BİR BEYAZA
ELE BİR YAR SEVMİŞEM
HEM OKUYA HEM YAZA

(BAĞLANTI)

Aşağıda notası bulunan halk türküsünün ritmik yapısını inceleyerek mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını yazınız. Metronom eşliğinde çalışınız.

3. ETKİNLİK

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM 173-1/4/1973
YÖRESİ: KARS DOLAYLARI

DERLEYEN VE NOTAYA ALAN:
NİDA TÜFEKÇİ

KİMDEN ALINDIĞI:
İBRAHİM YILDIRIM'IN
REPERTUARINDAN

BİLİRSEN Mİ SENNEN NİYE KÜSMÜŞEM

Moderato

f

f

1 2

D.C. al Fine

1 Si notasının perde yerlerini çalgınız üzerinde göstererek hangi teller üzerinde yer aldığını açıklayınız.

2 Perdelere yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? algınız üzerinde göstererek açıklayınız.

OKTAV DO SESİNİN TARDAKİ YERİ

13.1. Oktav Do Sesinin Tardaki Yeri

13. ÜNİTE

OKTAV DO SESİNİN TARDAKİ YERİ

DERSE
HAZIRLIK

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

13.1. Oktav Do Sesinin Tardaki Yeri

UYGULAMA

Oktav do sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelerde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz. Oktav do perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmeniniz gözetiminde çalışınız.

ETKİNLİK

Aşağıda notaları bulunan alıştırmaları mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalışınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

1

Seid RÜSTEMOV

GAM ÇALIŞMALARI

C MAJÖR

Serhat TURUNÇ

The image displays four staves of musical notation for a C major scale exercise. The first staff is in treble clef and 4/4 time, showing a scale starting on C4. The second staff is in bass clef, showing a scale starting on C3. The third and fourth staves are also in bass clef, showing the same scale starting on C3 but with different fingering patterns. Each staff ends with a repeat sign.

Yandaki sayfada notaları bulunan halk türküsünün ritmik yapısını inceleyerek mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını yazınız. Metronom eşliğinde çalışınız.

2. ETKİNLİK

İNCELEME TARİHİ: 24.05.1977

YÖRESİ: ÇANAKKALE-BİGA

KİMDEN ALINDIĞI:
KAMİL NİZAM BİGALİ

ÇEMBERİMDE GÜL OYA

Moderato

mf

f

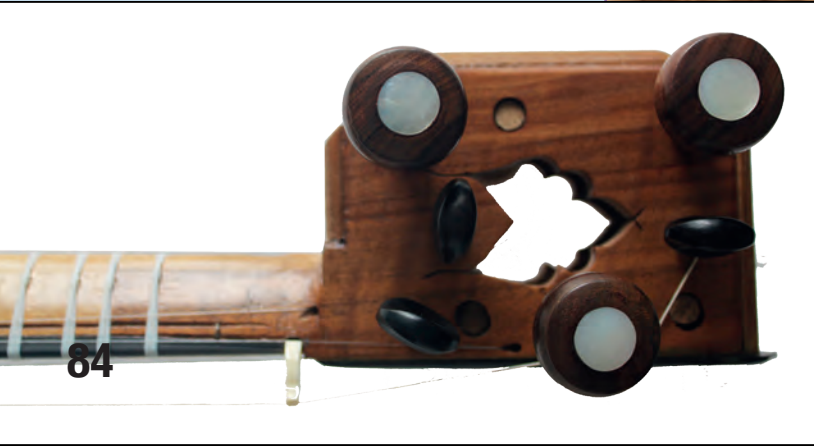
DEĞERLENDİRME

- 1 Oktav do notasının perde yerlerini çalgınız üzerinde göstererek hangi teller üzerinde yer aldığını açıklayınız.
- 2 Perdelere yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? Çalgınız üzerinde göstererek açıklayınız.

OKTAV RE SESİNİN TARDAKİ YERİ

14.1. Oktav Re Sesinin Tardaki Yeri

14. ÜNİTE

OKTAV RE SESİNİN TARDAKİ YERİ

DERSE HAZIRLIK

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmalarını tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmalarını tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

14.1. Oktav Re Sesinin Tardaki Yeri

UYGULAMA

Oktav re sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelerde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz. Oktav re perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmeniniz gözetiminde çalışınız.

ETKİNLİK

Aşağıda notası bulunan alıştırmaların mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalışınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

1

13

Musical score for two staves, measures 13-16. The top staff starts with a treble clef and a 2/4 time signature. The bottom staff starts with a bass clef. The music consists of eighth and sixteenth notes.

2

A. YAŇSINOV

Andantino

Musical score for two staves, measures 1-4. The top staff starts with a treble clef and a 2/4 time signature. The bottom staff starts with a bass clef. The music consists of eighth and sixteenth notes. Dynamics include *p*, *cresc.*, and *f*. The piece ends with a double bar line and the word *son*.

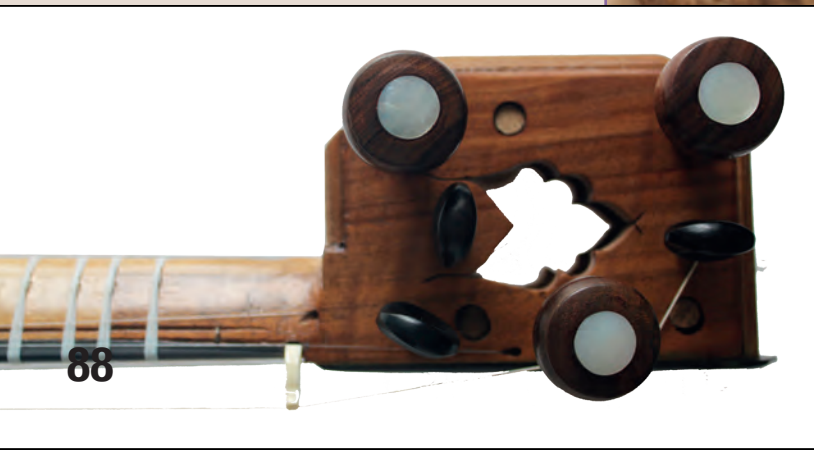
1 Oktav re notasının perde yerlerini çalgınız üzerinde göstererek hangi teller üzerinde yer aldığını açıklayınız.

2 Perdelere yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? algınız zerinde göstererek açıklayınız.

OKTAV Mİ SESİNİN TARDAKİ YERİ

15.1. Oktav Mi Sesinin Tardaki Yeri

15. ÜNİTE

OKTAV Mİ SESİNİN TARDAKİ YERİ

DERSE
HAZIRLIK

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

15.1. Oktav Mi Sesinin Tardaki Yeri

UYGULAMA

Oktav mi sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz. Oktav mi perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmeniniz gözetiminde çalışınız.

ETKİNLİK

Aşağıda notası bulunan alıştırmaların mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

1

Seid RÜSTEMOV

Allegro-Moderato

2

Seid RÜSTEMOV

Moderato

Musical score for exercise 2, Moderato, in 4/4 time. The score consists of two staves. The right hand part features a sequence of eighth notes with fingerings 2, 2, 2, 2. The left hand part features a sequence of eighth notes with fingerings 1, 1, 1, 1, 1, 1. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

3

TRIOLLAR

Seid RÜSTEMOV

Musical score for exercise 3, TRIOLLAR, in 4/4 time. The score consists of three staves. The right hand part features a sequence of eighth notes with triplets and fingerings 1, 1, 1. The left hand part features a sequence of eighth notes with triplets and fingerings 3, 3, 3, 3, 3, 3. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

1 Oktav mi notasının perde yerlerini çalgınız üzerinde göstererek hangi teller üzerinde yer aldığını açıklayınız.

2 Perdelere yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? Çalgınız üzerinde göstererek açıklayınız.

OKTAV FA SESİNİN TARDAKİ YERİ

16.1. Oktav Fa Sesinin Tardaki Yeri

16. ÜNİTE

OKTAV FA SESİNİN TARDAKİ YERİ

DERSE HAZIRLIK

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

16.1. Oktav Fa Sesinin Tardaki Yeri

UYGULAMA

Oktav fa sesinin çalgınızda hangi tellerde ve perdelde olduğunu öğretmeniniz eşliğinde belirleyiniz. Oktav fa perdesinden doğru ve temiz ses elde edinceye kadar öğretmeniniz gözetiminde çalışınız.

ETKİNLİK

Aşağıda notası bulunan alıştırımları mızrap vuruşlarını, tel ve parmak numaralarını dikkate alarak çalınız. Çalışmayı çalgınızdan temiz ses elde edinceye kadar sıklıkla tekrarlayınız.

1

Andante

3. 2 1 2 1 1 3 1

(3) (1) 1. 3. (1) 1 3 1 3 1 3 1 (1) 3. 1.

DEĞERLENDİRME

1 Oktav fa notasının perde yerlerini çalgınız üzerinde göstererek hangi teller üzerinde yer aldığını açıklayınız.

2 Perdelere yapılan parmak baskısı nasıl olmalıdır? Çalgınız üzerinde göstererek açıklayınız.

Robert Schumann

ROBERT SCHUMANN'DAN GENÇ MÜZİSYENLERE ÖĞÜTLER;

1. Parmak alıştırmalarına sürekli olarak çalışınız. Ancak günde birkaç saatini teknik çalışmaya vererek olgun bir icra gücüne erişeceğini sananlar çoktur, bu durum alfabeyi her gün biraz daha hızlı okumaya benzer. Zamanınızı daha iyi kullanınız.
2. Yarım yamalak çalışmayınız. Her zaman istekle çalışınız ve eserleri hiçbir zaman yarım bırakmayınız.
3. Kolay eserleri iyi ve güzel biçiminde çalmaya özen gösteriniz. Bu, güç bir eseri zoraki çalmaktan daha iyidir.
4. Çalarken sizi dinleyenlerle kesinlikle ilgilenmeyiniz.
5. Yanınızda hep bir üstat sizi dinliyormuş gibi çalınız.
6. Günlük müzik çalışmalarınızdan sonra yorgunluk hissediyorsanız ısrar etmeyiniz. İsteksiz ve neşesiz günlerinizde çalmaktansa dinlenmek evladır.
7. Kötü eserleri ne çalınız ne de mecbur kalmadıkça dinleyiniz.
8. Büyük bestecilerin önemli eserlerini tanımalısınız.
9. Halk ezgilerini iyice dinleyiniz. Bunlar en güzel melodilerin kaynağıdır ve her ulusun karakterini taşırlar.
10. Öğrenmenin sonu yoktur.

ONALTILIK NOTA DEĞERLERİ ve MIZRAP VURUŞLARI

17.1 Dört Onaltılık Tartım

17.2 Bir Sekizlik İki Onaltılıktan Oluşan Tartımlar

17.3 Noktalı Sekizlik Tartımlar

17.4 Dörtlük Süre İçerisinde Oluşan Senkoplu Tartım

17. ÜNİTE

ONALTILIK NOTA DEĞERLERİ ve MIZRAP VURUŞLARI

DERSE
HAZIRLIK

Daha önce öğrenmiş olduğunuz notalar ile yaptığınız çalışmaları tekrarlayınız. Farklı nota değerleri ve mızrap vuruşlarıyla yaptığınız çalışmaları tekrarlayarak performans hazırlığı yapınız.

17.1. Dört Onaltılık Tartım

UYGULAMA

Yukarıda tartımları verilen onaltılık notaların mızrap vuruşlarını inceleyerek çalgınız ile uygulayınız.

2

Seid RÜSTEMOV

Moderato

2 2 2 2

1 1 1 1 1 1

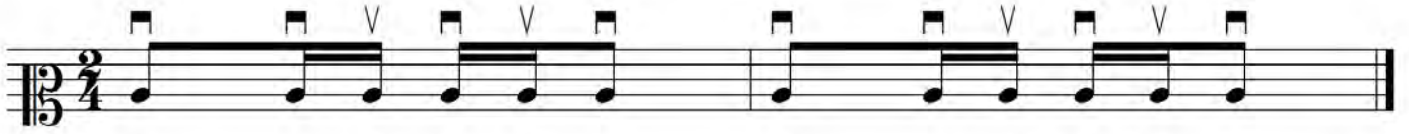
3

V V

17.2. Bir Sekizlik İki Onaltılıktan Oluşan Tartımlar

Aşağıda tartımları verilen bir sekizlik iki onaltılık notaların mızrap vuruşlarını inceleyiniz, çalgınız ile uygulayınız.

UYGULAMA

Aşağıda notaları bulunan eserin ritmik yapısını ve bir sekizlik iki onaltılık notaların mızrap vuruşlarını inceleyiniz. Çalgınız ile uygulayınız.

ETKİNLİK

Musical notation for a 2/4 time signature. The staff shows a sequence of eighth notes with mızrap (V) markings and fingerings. The fingerings are: 0, 1, 2, 3, 1, 2, 1, 1, 2, 1, 1, 2, 1, 2, 1, 1, 2, 1, 2, 1, 1, 2, 3, 1, 2, 3, 2. The notation is divided into three lines, with measure numbers 5 and 10 indicated.

17.3. Noktalı Sekizlik Tartımlar

UYGULAMA

Aşağıda tartımları verilen noktalı sekizlik notaların mızrap vuruşlarını inceleyiniz, çalgınız ile uygulayınız.

ETKİNLİK

Aşağıda notaları bulunan eserin ritmik yapısını ve noktalı sekizlik notaların mızrap vuruşlarını inceleyiniz. Çalgınız ile uygulayınız.

1

AY DİLBER

AZERBAJCAN HALK MAHNISI
NOTAYA ALAN: DAVUT MEHMET BEGOV

Moderato

DAG LA RIN BA SIN GIS DA GAR A LAR

YAR YA RIN GÖR ME SE REN GI SA RA LAR

LAR AY GÖ ZE LIM AY ME LE YIM GEL ME NI DIN

DIR GAL BIM SE NIN DIR DÖV RAN NE GÖ ZEL

NE GÖ ZEL NE GÖ ZEL CA NAN NE GÖ ZEL NE GÖ ZEL NE GÖ ZEL AY DİL BER

CAN DİL BER ÇAL DİL BER TEL LER OY NA SIN

DAĞLARIN BAŞIN
GIŞTA GAR ALAR,
YAR YARIN GÖRMESE
RENGİ SARALAR

Nakarat

ARAZ DERİNDİR,
SUYU SERİNDİR.
GEL NAZLI DİLBERİM,
BİR MENİ DİNDİR.

Nakarat

Nakarat

AY GÖZELİM, AY MELEYİM,
GEL MENİ DİNDİR.
GALBİM SENİNDİR
DÖVRAN NE GÖZEL, NE GÖZEL, NE GÖZEL!
CANAN NE GÖZEL, NE GÖZEL, NE GÖZEL!
AY DİLBER, CAN DİLBER, ÇAL DİLBER,
TELLER OYNASIN.

17.4. Dörtlük Süre İçerisinde Oluşan Senkoplu Tartım

UYGULAMA

Aşağıda tartımları verilen dörtlük nota ve dörtlük süre içinde oluşan senkoplu tartımların mızrap vuruşlarını inceleyiniz, çalgınız ile uygulayınız.

1

ETKİNLİK

Aşağıda notaları bulunan eserlerin ritmik yapısını ve senkoplu notaların mızrap vuruşlarını inceleyiniz. Çalgınız ile uygulayınız.

1

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR NO:30
İNCELEME TARİHİ: 27.01.1973
2. İNCELEME TARİHİ: 1990

YÖRESİ:
AZERBAJCAN

KAYNAK KİŞİ:
İSLAM RIZA
İBRAHİM YILDIRIM

DERLEYEN:
NİDA TÜFEKÇİ

DERLEME TARİHİ:
20.03.1971

NOTAYA ALAN:
NİDA TÜFEKÇİ

AYLI GECE SERİN GÜLEK GÖY ÇEMEN

SÜRE: ♩=96

AY LI GE CE SE RİN GÜ LEK GÖ Y ÇE MEN
BİR SÖZ A HIR DU DA Gİ MA Dİ LİM DEN

DÖRT YA NI MIZ I TIR SA ÇAR YA SE MEN
CA NAN DE GİL CAN Bİ Lİ RİM SE Nİ MEN

AY LI GE CE SE RİN GÜ LEK GÖY ÇE MEN
BİR SÖZ A HIR DU DA Gİ MA Dİ LİM DEN

DÖRT YA NI MIZ I TIR SA ÇAR YA SE MEN (SAZ. .... ..)
CA NAN DE GİL CAN Bİ Lİ RİM SE Nİ MEN

AN CAH ME Nİ BU DERT LE RE GAR GE DEN
GE CE GÜN DÜZ ŞU Sİ NEM DE DÖ GÜ NEN

(SAZ. .... ..)

AN CAH ME Nİ BU DERT LE RE GAR GE DEN
GE CE GÜN DÜZ ŞU Sİ NEM DE DÖ GÜ NEN

- 1 Onaltılık nota değerlerinin mızrap vuruşu nasıl olmalıdır? Nota tartımları üzerinde yazarak gösteriniz.

PRATİK YAPMAYLA İLGİLİ BAZI İPUÇLARI VE TAVSİYELER

- Metronom, sabit bir ritmle çalmanızı ve bu ritmi korumanızı sağlar.
- Bir etüdü zorlanmadan çalmaya başlayana kadar hızlanmayınız.
- Bir parçayı ilk kez çalmaya başlamadan önce parçanın notalarına baştan sona göz gezdiriniz. Ayrıntılara dikkat ediniz ve gözünüzden kaçabilecek her noktayı işaretleyiniz.
- Parmak pozisyonlarınızı belirledikten sonra bu pozisyonları değiştirmeyiniz.
- Düşük bir hızda çalışmaya başlayınız. Parmaklarınız alıştıktan sonra ve notalara doğru bir şekilde basmaya başladıktan sonra hızınızı yavaş yavaş arttırabilirsiniz.
- Çalarken ellerinize çok bakmamaya çalışınız. Parmaklarınızın notalar arasındaki mesafeleri sezgisel olarak hissetmeyi öğrenmesi gerekir.
- Bir hata yaptığınızda asla bu hatayı görmezden gelerek çalmaya devam etmeyiniz. Hata yaptığınız yerde durunuz ve aynı bölümü defalarca tekrar ediniz.
- Müzik parçalarını rahatça ezberliyor olabilirsiniz, fakat önünüzde notaları olmadan asla çalışmayınız. Kuvvetli bir hafızanız olabilir ama nota okumada ve yeni parçalar öğrenmede sorun yaşayabilirsiniz.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

a

- adagio** : İtalyanca ağır ve gösterişli, tutumlu bir anlatımdaki tempo.
- allegrett** : Allegro'dan daha yavaş tempo.
- allegro** : İtalyanca neşeli anlamına gelir. Hız terimi olarak hızlı çalınacağını göstermek için kullanılır.
- andante** : Ağırca, ağıra yakın anlamındadır.
- andantino** : Andante'den biraz hızlı.
- akor** : Ensturmanların sesini belli bir düzene sokmak.
- a tempo** : İcrada tempo değişmesinden sonra, yeniden önceki tempoya dönüş.
- aralık** : İki notanın birbirine olan uzaklığı. İnterval.

b

- bemol** : Bir notanın doğal sesinden yarım perde (aralık) daha pesleşeceğini (kalınlaşacağını) belirten işaret.

c

- crescendo** : İtalyanca ,seslerin şiddetini derece derece artırmak gerektiğini belirten müzik terimi.

d

- D.C.** : İtalyanca; Da Capo. Başa dön anlamında tekrar çağırısı.
- D.C al Fine** : İtalyanca; başa dön ve bitir anlamında terim.
- decrescendo** : Gitgide hafifleyerek ve ses yoğunluğunu düşürerek anlamına gelen italyanca bir müzik terimidir.
- dizi** : Gam.Tonal müzikte tonikten toniğe sıralanan ses gurubu.
- diyapazon** : Çalgıların akort edilmesinde ve seslerinin saptamasında kullanılan, "la" sesi veren U biçiminde küçük çelik çatal.
- diyaz** : Önüne geldiği notayı yarım ses tizleştiren ses değiştirici işaret.

e

- etüt** : Çalışma, alıştırma parçası, egzersiz.

f

- fine** : İtalyanca son anlamındadır. Müziğin sona ermesi gereken yere yazılan terim.
- forte** : İtalyanca, müzikte güçlü bir biçimde çalmak (çalınmak).

frekans : Titreşim sayısı.

g

gam : Dizi.

h

hicaz : Arapça,Klasik Türk müziğinde dügâh (la) perdesinde karar kılan bir makam.

i

icra : Bir müzik eserini oluşturan notaları sese çevirme.

k

klavye : Tuşe.

l

largo : İtalyanca geniş, çok ağır.

m

makam : Arapça,Klasik Türk müziğinde bir müzik parçası veya şarkının işleniş biçimi.

majör : Büyük, gamda büyük üçlü.

metronom : Bir müzik yapıtında ritmik atışların hangi hızla çalınması gerektiğini belirleyen aygıt.

mezzo forte (mf): İtalyanca, orta kuvvetli...

mızrap : Telli çalgılarda tele vurmak için kullanılan küçük nesne.

moderato : İtalyanca orta hız demektir.

n

naturel : Bekar. Daha önce bemol ya da diyez ile değişikliğe uğramış notanın doğal hali ile seslendirileceğini belirten işaret.

o

oktav : Bir gamda sekiz sesi içeren aralık.

p

perde : Ses derecesi. Telli çalgılarda sap üzerine belli açıklıklarla konulan şerit.

pes : İnce karşıtı, kalın ses.

piano : İtalyanca; hafif, yumuşak, çok hafif,çok yumuşak.

r

rast : Farsça, klasik Türk müziğinde makam ismi.

ritardando (ritard.,rit.): Genişleme. Altına yazıldığı notanın değerinden çok az daha uzun çalınması.

s

semai : Arapça, klasik Türk müziğinde üç zamanlı basit usuldür.

senkop : Ölçüde güçlü bir vuruş yerine zayıf bir vuruşun devam etmesi.

senyo : Bir müzik eserinde 2. defa konulduğu yerden, birinci defa konulduğu yere dönüleceğini ve son yazılan yerde bitirileceğini belirtir.

staccato : Notalarda belirtilen sesleri birbirine bağlamadan teker teker , ayrı ayrı yorumlama, kesintili olarak tane tane çalmak.

t

tartım : Ritim.

tempo di valse: Üç zamanlı vals temposu.

tiz : İnce ses. Pes karşıtı.

tremolo : Nota değerlerini süresi içerisinde kesintisiz mızrap vuruşlarıyla icra etmektir.

tril : Süsleme biçimi. Bir notanın komşu sesle birbiri ardına süresi içinde hızlı bir biçimde seslendirilmesi.

ton : **1.**İnsanya da çalgı sesinin yükseklik (tizlik) ya da alçaklık (peslik) derecesi. **2.**İki ses arasındaki yükseklik farkı, perde.

- Abdulgasimov, Vagif (1996). Azerbaycan Tarı, (Türkiye Türkçesine Aktaran: Salih Turhan). Ankara.
- Turunç, Ahmet Serhat (2011). Türkiye’de Tar Eğitiminde Görülen Problemler ve Çözüm Yolları. Sanatta Yeterlilik Tezi, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turunç, Ahmet Serhat (2014). İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Çalgı-Tar Dersi Ders Notları. İstanbul.
- Gürkan, Kazım (2000-2016). Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tar Dersi Ders Notları. Sakarya
- Rüstemov, Seid (1974). Tar Mektebi. Bakı: Azerbaycan Dövlət Neşriyyatı.
- Ezimli, Fuad (2003). Tar Mektebi. Bakı: Şirvanneşr.
- Gazimihal, Mahmut R. (1975). Ülkelerde Kopuz ve Tezeneli Sazlarımız. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.
- Rehmetov, E. (1980). Azerbaycan Halg Çalgı Aletleri ve Onların Orkestrde Yeri. Bakı: Işıq Neşriyyatı.
- Coezette, Chris (2008). Yeni Başlayanlar İçin Piyano. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Türkçe Sözlük I-II (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- SÖZER, Vural (1996). Müzik Ansiklopedik Sözlük. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Aktüze, İrkin (2010). Müziği anlamak, Müzik Ansiklopedik Sözlük. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları. THM Sözlü Eserler Repertuarı.
- TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları. THM Oyun Havaları Repertuarı.
- TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları. TSM Sözlü Eserler Repertuarı.

Genel Ağ Kaynakçası

<http://www.muzikegitimcileri.net/forum/viewtopic.php?t=452> / Saat 13.15

